

Міністерство освіти і науки України
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Інститут гуманітарної підготовки та державного управління
Кафедра документознавства та інформаційної діяльності

Федорій Володимир Миколайович

(прізвище, ім'я, по батькові)

УДК 021:004.9

(індекс)

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

(назва роботи)

Документознавство та інформаційна діяльність

(назва освітньо-професійної програми)

029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

(шифр і назва спеціальності)

Робота містить результати власних досліджень, використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело:

Здобувач освітнього ступеня

Володимир ФЕДОРІЙ

(підпис, ім'я та прізвище здобувача)

Науковий керівник

Світлана ГРИГОРАШ

(підпис, ім'я та прізвище,

к. філол. н., доцент кафедри ДІД

науковий ступінь, вчене звання керівника)

Допущено до захисту

Завідувач кафедри документознавства
та інформаційної діяльності, проф.

(посада)

Юлія

РОМАНИШИН

(підпис)

(дата)

(ім'я та прізвище)

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Інститут _____ гуманітарної підготовки та державного управління
Кафедра _____ документознавства та інформаційної діяльності
Освітній рівень _____ бакалавр
Освітньо-професійна програма _____ Документознавство та інформаційна діяльність
Спеціальність _____ 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

ЗАТВЕРДЖУЮ :

Завідувач кафедри

проф. Юлія РОМАНИШИН

« ____ » _____ 2026 р.

**ЗАВДАННЯ
НА БАКАЛАВРСЬКУ РОБОТУ СТУДЕНТУ**

Федорію Володимиріу Миколайовичу

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: «Інформаційно-аналітична діяльність сучасних бібліотек (на прикладі Науково-технічної бібліотеки ІФНТУНГ)»

керівник роботи _____ доц. Григораш С.М.

затверджено наказом закладу вищої освіти від «30» березня 2026 р. № 151/7

2. Строк подання студентом роботи: _____ 05 червня 2026 р.

3. Вихідні дані до роботи: навчальні підручники, посібники, періодичні видання, нормативно-правові документи, довідники, словники, інтернет-ресурси, матеріали конференцій, наукові статті тощо

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНИХ БІБЛІОТЕК

- 1.1. Інформаційно-аналітична діяльність в контексті розвитку інформаційного суспільства
- 1.2. Інформаційно-аналітична діяльність бібліотеки: сутність поняття та основні напрями реалізації
- 1.3. Роль і значення бібліотеки у формуванні інформаційно-освітнього середовища закладу освіти.

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНИХ БІБЛІОТЕК (НА ПРИКЛАДІ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ БІБЛІОТЕКИ ІФНТУНГ)

- 2.1. Загальна характеристика Науково-технічної бібліотеки ІФНТУНГ.
- 2.2. Аналіз інформаційно-аналітичної діяльності Науково-технічної бібліотеки ІФНТУНГ.
- 2.3. Шляхи вдосконалення інформаційно-аналітичної діяльності Науково-технічної бібліотеки ІФНТУНГ

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень):

_____ *рисунки – 1 ; додатки на 3 сторінках*

6. Консультанти розділів роботи:

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Вступ	доц. Демчина Л. І.		
Розділ 1, 2	доц. Демчина Л. І.		
Висновки	доц. Демчина Л. І.		
Перелік використаних джерел	доц. Демчина Л. І.		

7. Дата видачі завдання: _____ 14 січня 2026 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

<i>№ з/п</i>	<i>Назва етапів бакалаврської роботи</i>		<i>Термін виконання етапів роботи</i>	<i>Примітка</i>
1	Вибір теми бакалаврської роботи та обґрунтування її актуальності		до 18.01.2026	виконано
2	Визначення об'єкта, предмета, мети, завдань та методів дослідження		до 22.01.2026	виконано
3	Складання попереднього плану бакалаврської роботи		до 25.01.2026	виконано
4	Пошук і відбір літератури по темі бакалаврської роботи, складання списку використаних джерел		26.01.2026 – 08.02.2026	виконано
5	Аналітико-синтетичне опрацювання літератури до теми роботи		09.02.2026 – 23.02.2026	виконано
6	Написання тексту бакалаврської роботи відповідно до її структури:		24.02.2026 – 15.04.2026	виконано
	6.1	I розділ (теоретичний)	24.02.26 – 23.03.26	виконано
	6.2	II розділ (практичний)	24.03.26 – 15.04.26	виконано
7	Написання вступу до теми бакалаврського дослідження		16.04.2026 – 22.04.2026	виконано
8	Підготовка графічних матеріалів чи іншого унаочнення		23.04.2026 – 30.04.2026	виконано
9	Формулювання висновків до кожного із розділів дослідження		01.05.2026 – 05.05.2026	виконано
10	Оформлення кінцевого списку використаних джерел та додатків		06.05.2026 – 10.05.2026	виконано
11	Оформлення та попередній захист бакалаврської роботи		до 15.05.2026	виконано
12	Внесення коректив та кінцеве редагування бакалаврської роботи		18.05.2026 – 26.05.2026	виконано
13	Реєстрація бакалаврської роботи на кафедрі		до 05.06.2026	виконано
14	Захист бакалаврської роботи		18.06.2026	виконано

Студент _____

Володимир ФЕДОРІЙ

Керівник роботи _____

Світлана ГРИГОРАШ

АНОТАЦІЯ

Федорій В. М. Інформаційно-аналітична діяльність сучасних бібліотек (на прикладі Науково-технічної бібліотеки ІФНТУНГ) ІФНТУНГ, 2026. 78 с.

Бакалаврська робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу. Івано-Франківськ, 2026.

У бакалаврській роботі висвітлено теоретичні засади інформаційно-аналітичної діяльності сучасних бібліотек. Охарактеризовано інформаційно-аналітичну діяльність в контексті розвитку інформаційного суспільства. Проаналізовано сутність поняття та основні напрями реалізації інформаційно-аналітичної діяльності бібліотеки. Розкрито роль, а також значення сучасних бібліотек у формуванні інформаційно-освітнього середовища закладів вищої освіти.

Подано загальну характеристику науково-технічної бібліотеки ІФНТУНГ, її організаційної структури та основних напрямів діяльності. Проаналізовано інформаційно-аналітичну діяльність Науково-технічної бібліотеки ІФНТУНГ. Запропоновано шляхи вдосконалення інформаційно-аналітичної діяльності Науково-технічної бібліотеки ІФНТУНГ.

Ключові слова: інформаційно-аналітична діяльність, інформаційне суспільство, бібліотека, інформаційно-освітнє середовище, модернізація бібліотеки, аналітичний центр, штучний інтелект, бібліотечні фонди, науково-дослідна робота.

ABSTRACT

Fedoriy V. Information and Analytical Activities of Modern Libraries (A Case Study of the Scientific and Technical Library of Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas). IFNTUOG, 2026. 78 p.

Bachelor's thesis in speciality 029 «Information, Library and Archival Activities». Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas. Ivano-Frankivsk, 2026.

The bachelor's thesis examines the theoretical foundations of the information and analytical activities of modern libraries. Information and analytical activities are characterized in the context of the development of the information society. The essence of the concept and the main directions of implementing information and analytical activities in libraries are analyzed. The role and significance of modern libraries in shaping the information and educational environment of higher education institutions are revealed.

The thesis provides a general overview of the Scientific and Technical Library of Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas (IFNTUOG), its organizational structure, and the principal areas of its activity. The information and analytical activities of the Scientific and Technical Library of IFNTUOG are analyzed. Furthermore, ways to improve and enhance the information and analytical activities of the Scientific and Technical Library of IFNTUOG are proposed.

Keywords: information and analytical activities; information society; library; information and educational environment; library modernization; analytical center; artificial intelligence; library collections; research activities.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНИХ БІБЛІОТЕК.....	11
1.1. Інформаційно-аналітична діяльність в контексті розвитку інформаційного суспільства.....	11
1.2. Інформаційно-аналітична діяльність бібліотеки: сутність поняття та основні напрями реалізації	20
1.3. Роль і значення бібліотеки у формуванні інформаційно-освітнього середовища закладу освіти.....	29
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНИХ БІБЛІОТЕК (НА ПРИКЛАДІ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ БІБЛІОТЕКИ ІФНТУНГ).....	41
2.1. Загальна характеристика Науково-технічної бібліотеки ІФНТУНГ.....	41
2.2. Аналіз інформаційно-аналітичної діяльності Науково-технічної бібліотеки ІФНТУНГ.....	47
2.3. Шляхи вдосконалення інформаційно-аналітичної діяльності Науково-технічної бібліотеки ІФНТУНГ.....	57
ВИСНОВКИ	66
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	69
ДОДАТКИ.....	76

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В умовах стрімкого розвитку інформаційного суспільства, цифрової трансформації всіх сфер життєдіяльності та постійного зростання обсягів інформації, особливої актуальності набуває інформаційно-аналітична діяльність сучасних бібліотек. Традиційна роль бібліотек як установ зі зберігання та надання документних ресурсів поступово трансформується у функції інформаційних, освітніх і комунікаційних центрів, які забезпечують не лише доступ до інформації, а й її аналітичне опрацювання, систематизацію, узагальнення та поширення серед різних категорій користувачів.

Сучасні бібліотеки функціонують у середовищі, де інформаційні потреби суспільства постійно ускладнюються, а користувачі потребують не лише пошуку документів, а й отримання якісної, достовірної та структурованої інформації для прийняття управлінських, освітніх, наукових і професійних рішень. У зв'язку з цим інформаційно-аналітична діяльність стає одним із ключових напрямів роботи бібліотек, спрямованим на підготовку аналітичних матеріалів, інформаційних оглядів, дайджестів, тематичних добірок та інших інформаційних продуктів.

Особливого значення ця діяльність набуває в закладах вищої освіти, де бібліотеки забезпечують інформаційну підтримку освітнього процесу, наукових досліджень та інноваційної діяльності. Використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, електронних ресурсів, цифрових бібліотек, баз даних та інструментів штучного інтелекту відкриває нові можливості для вдосконалення інформаційно-аналітичної роботи та підвищення якості бібліотечного обслуговування.

Крім того, актуальність дослідження зумовлена необхідністю модернізації діяльності бібліотек відповідно до сучасних викликів цифрової епохи, зростанням

ролі аналітичної інформації у формуванні науково-освітнього середовища та потребою розроблення ефективних механізмів організації інформаційно-аналітичної діяльності. Усе це визначає важливість комплексного дослідження теоретичних і практичних аспектів інформаційно-аналітичної діяльності сучасних бібліотек та шляхів її подальшого розвитку.

Теоретичне підґрунтя дослідження складають ідеї, теорії, концептуальні положення вчених, які аналізували окремі аспекти інформаційно-аналітичної діяльності сучасних бібліотек. Зокрема це питання досліджували такі науковці як: І. Арістова, А. Гуралюк, Ю. Горбань, С. Дригайло, В. Ільганаєва, О. Кобелєв, В. Кремень, Ю. Куліш, Ю. Максименко, С. Палій, О. Постельжук, Г. Силкова, М. Топузов та ін.

Попри значну кількість досліджень у сфері інформаційно-аналітичної діяльності в діяльності бібліотек, недостатньо висвітленими залишаються питання організації та вдосконалення інформаційно-аналітичної діяльності бібліотек в умовах цифровізації. Потребують подальшого дослідження можливості використання сучасних інформаційних технологій і штучного інтелекту в аналітичній роботі бібліотек, розроблення критеріїв оцінювання її ефективності, а також механізми інформаційно-аналітичної підтримки наукової та освітньої діяльності закладів вищої освіти. Це зумовлює необхідність подальшого вивчення зазначеної проблематики та пошуку шляхів її практичного вдосконалення.

Обґрунтування вибору теми дослідження: Вибір теми дослідження зумовлений зростанням ролі інформації в сучасному суспільстві та необхідністю вдосконалення діяльності бібліотек в умовах цифровізації. Сучасні бібліотеки виконують не лише функції зберігання інформаційних ресурсів, а й здійснюють їх аналітичне опрацювання для задоволення інформаційних потреб користувачів. Це визначає актуальність дослідження особливостей інформаційно-аналітичної діяльності бібліотек та шляхів її подальшого розвитку.

Мета дослідження полягає в аналізі інформаційно-аналітичної діяльності сучасних бібліотек та обґрунтування напрямів її вдосконалення для підвищення ефективності інформаційного забезпечення освітньої та наукової діяльності закладів вищої освіти.

Відповідно до мети визначено такі **завдання дослідження**:

- охарактеризувати інформаційно-аналітичну діяльність в контексті розвитку інформаційного суспільства;
- дослідити інформаційно-аналітичну діяльність бібліотеки, визначити сутність поняття та основні напрями реалізації;
- проаналізувати роль і значення бібліотеки у формуванні інформаційно-освітнього середовища закладу освіти;
- охарактеризувати науково-технічну бібліотеку ІФНТУНГ;
- проаналізувати інформаційно-аналітичну діяльність науково-технічної бібліотеки ІФНТУНГ;
- розробити рекомендації щодо вдосконалення інформаційно-аналітичної діяльності науково-технічної бібліотеки ІФНТУНГ.

Об'єктом дослідження є інформаційно-аналітична діяльність сучасних бібліотек.

Предметом дослідження є особливості організації та напрями вдосконалення інформаційно-аналітичної діяльності бібліотеки закладу вищої освіти в умовах цифровізації.

Методи дослідження. Для розкриття мети та завдань дослідження було використано комплекс загальнонаукових методів. Зокрема, методи аналізу та синтезу дали змогу опрацювати наукові джерела з проблематики інформаційно-аналітичної діяльності бібліотек, узагальнити існуючі теоретичні підходи та сформулювати цілісне уявлення про досліджуване явище. Системний метод застосовано для розгляду інформаційно-аналітичної діяльності бібліотеки як взаємопов'язаної сукупності елементів, функцій та процесів. За допомогою

порівняльного методу здійснено зіставлення особливостей організації інформаційно-аналітичної роботи в різних бібліотеках та визначено кращі практики її реалізації. Описовий метод використано для характеристики основних напрямів, форм і засобів інформаційно-аналітичної діяльності сучасних бібліотек. Структурно-функціональний метод дав можливість визначити структуру та функціональне призначення окремих складових інформаційно-аналітичної діяльності. Метод узагальнення сприяв формулюванню висновків та розробленню практичних рекомендацій щодо вдосконалення інформаційно-аналітичної діяльності сучасних бібліотек в умовах цифрової трансформації суспільства.

Джерельна база дослідження. У роботі використовувалися нормативно-правові документи, підручники, посібники, періодичні видання, інтернет-джерела, тези виступів на конференціях, наукові статті, а також звіти про діяльність Науково-технічної бібліотеки ІФНТУНГ.

Практичне значення дослідження полягає у можливості використання його результатів для вдосконалення інформаційно-аналітичної діяльності сучасних бібліотек, зокрема Науково-технічної бібліотеки ІФНТУНГ. Сформульовані теоретичні положення, висновки та рекомендації можуть бути використані під час розроблення та впровадження нових форм і методів інформаційно-аналітичної роботи, підвищення ефективності інформаційного обслуговування користувачів, а також удосконалення процесів збирання, опрацювання, аналізу та поширення інформації. Отримані результати можуть бути корисними для бібліотек закладів вищої освіти, в тому числі бібліотеки університету при організації інформаційного супроводу освітньої та наукової діяльності, а також у процесі подальшої цифровізації бібліотечних послуг та впровадження сучасних інформаційних технологій у практику роботи бібліотек.

Структура бакалаврської роботи. Бакалаврська робота складається зі вступу, двох розділів (шести підрозділів), висновків, списку використаних джерел (загальна кількість джерел – 51) .

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНИХ БІБЛІОТЕК

1.1. Інформаційно-аналітична діяльність в контексті розвитку інформаційного суспільства.

Сучасний етап суспільного розвитку характеризується високою динамічністю та зростаючою складністю соціальних процесів. Новітні умови функціонування соціуму суттєво трансформували комунікаційні, соціально-економічні та міжособистісні взаємозв'язки, надаючи їм більш комплексного характеру. Упродовж останніх десятиліть у науковому середовищі значна увага приділяється дослідженню формування нового типу суспільства, яке в соціально-філософському дискурсі визначається як інформаційне суспільство.

Його становлення безпосередньо пов'язане з процесами інформатизації, широким упровадженням інформаційно-комунікаційних технологій та зростанням ролі інформації як стратегічного ресурсу суспільного розвитку. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває проблематика розвитку інформаційно-аналітичної діяльності, спрямованої на виявлення закономірностей її функціонування в сучасному соціумі, а також на вдосконалення галузевих напрямів інформаційної аналітики відповідно до нових суспільних викликів і потреб.

Як зазначає С. Палій, У сучасній науковій літературі інформаційне суспільство розглядається як новий етап суспільного розвитку, основу якого становить широке впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у всі сфери життєдіяльності. Його визначають як суспільство, в якому інформація та знання набувають статусу ключових ресурсів соціального, економічного та культурного поступу. Важливою ознакою такого суспільства є високий рівень

розвитку інформаційної культури, що передбачає ефективне створення, опрацювання, поширення та використання інформаційних ресурсів [29].

На думку науковця, інформаційне суспільство характеризується здатністю забезпечувати виробництво необхідної для суспільного розвитку інформації, наявністю розвиненої інформаційної інфраструктури та широкими можливостями доступу громадян до інформаційних ресурсів. Водночас суттєва частина економічно активного населення залучена до діяльності, пов'язаної з виробництвом, зберіганням, обробкою, передаванням і використанням інформації [29].

У таких умовах інформація визнається одним із найважливіших стратегічних ресурсів суспільства, а інформаційний сектор економіки виступає провідною сферою суспільної діяльності. Саме він формує інформаційно-комунікаційну основу для становлення глобального інформаційного суспільства та забезпечує розвиток науково-технічної, соціально-економічної, освітньої й культурної сфер.

Ю. Максименко акцентує на тому, що побудова глобального інформаційного суспільства вимагає подолання таких проблем, як: «інформаційно-технологічний дисбаланс та інформаційна ізоляція окремих регіонів і країн; негативний вплив комунікаційних та інформаційних технологій; незабезпеченість інформаційних прав та свобод людини (громадянина), включаючи право на доступ до інформації і конфіденційність» [24, с. 41].

Формування національних моделей інформаційного суспільства відбувається в межах масштабних глобальних трансформацій, що охоплюють усі сфери суспільного розвитку. Така тенденція зумовлена насамперед міжнародним характером сучасних інформаційних систем, які функціонують поза традиційними територіальними обмеженнями. Зокрема, системи супутникового мовлення забезпечують поширення інформації незалежно від державних кордонів, телекомунікаційні мережі створюють умови для безперервної взаємодії між

країнами та континентами, а мережа Інтернет виступає найбільш яскравим прикладом глобального інформаційного простору.

Досліджуючи еволюцію інформаційного суспільства від початкових етапів його становлення до формування глобального інформаційного середовища, І. Олефір підкреслює визначальну роль глобалізаційних процесів у його виникненні та розвитку. Науковець зазначає, що специфіка цього феномену проявляється насамперед в інтеграції інформаційних систем у єдиний світовий економічний простір, що сприяє посиленню міжнародної взаємодії, обміну інформацією та розвитку глобальних комунікаційних мереж. [28, с. 23].

С. Палій зазначає, що однією з ключових характеристик глобального інформаційного суспільства стало формування єдиного світового інформаційного простору, що стало можливим завдяки стрімкому розвитку та широкому впровадженню сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Такі процеси сприяли подоланню просторових і часових бар'єрів у сфері обміну інформацією, забезпечивши безперервну комунікацію на глобальному рівні [29].

На початку третього десятиліття XXI століття можна констатувати завершальний етап становлення інформаційного суспільства, основними ознаками якого є всеохопне впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у різні сфери суспільного життя, зокрема економіку, політику, соціальну та культурну діяльність, а також активний розвиток технологій штучного інтелекту. Водночас спостерігається стрімке зростання потреб суспільства в інформаційних ресурсах різного характеру, насамперед наукового, технічного та економічного спрямування, що супроводжується підвищенням вимог до їхньої якості, достовірності, змістового наповнення та способів представлення.

Поняття інформації посідає центральне місце в теоретичних дослідженнях інформаційного суспільства, зокрема в соціології, політології та економічній науці. У широкому розумінні інформація охоплює сукупність відомостей, сигналів і

даних, які сприймаються людиною із зовнішнього середовища або формуються в результаті внутрішньої інтелектуальної діяльності. Таким чином, будь-які явища, процеси чи об'єкти навколишнього світу, що можуть бути усвідомлені та інтерпретовані людиною, виступають потенційними джерелами інформації.

Категорія «інформація» належить до числа найбільш складних і дискусійних понять сучасної науки. Незважаючи на її фундаментальне значення для багатьох галузей знань, у науковому середовищі досі відсутній єдиний підхід до визначення її сутності та змісту. Така багатозначність зумовлена міждисциплінарним характером поняття, яке використовується в різних сферах наукових досліджень і набуває специфічних інтерпретацій залежно від предмета вивчення.

Як зазначають вітчизняні дослідниці М. Демкова та М. Фігель, неоднозначність трактування поняття «інформація» в теоретичних і прикладних науках пояснюється її визначальною роллю у функціонуванні системи суспільних відносин. Інформація виступає важливим чинником соціального розвитку, забезпечує процеси комунікації, управління та прийняття рішень, що обумовлює її ключове значення в сучасному суспільстві та зумовлює різноманітність наукових підходів до її розуміння [10, с. 14].

Британський дослідник А. Корнеліус акцентує увагу на суб'єктивному характері сприйняття інформації, наголошуючи, що її зміст не може розглядатися поза контекстом соціальних практик та взаємодій. Науковець стверджує, що інформація формується й набуває значення лише в процесі соціального досвіду людини, що узгоджується з положеннями символічного інтеракціонізму, відповідно до яких смисли конструюються в ході суспільної комунікації та інтерпретації [46, С.45].

У сучасному інформаційному суспільстві поняття інформації традиційно розуміється як сукупність знань, повідомлень або відомостей, що передаються між суб'єктами комунікації. Саме в такому значенні воно посідає центральне місце в

процесах суспільної взаємодії та обміну знаннями. Р. Капурро розглядає інформацію як складову процесу трансформації знань, підкреслюючи її нерозривний зв'язок із процедурами відбору, осмислення та інтерпретації відомостей у конкретному контексті [45, С. 344].

Термін «інформація» походить від латинського слова *informatio*, що означає «роз'яснення», «формування уявлення» або «повідомлення». У науковому дискурсі це поняття традиційно розглядається у двох взаємопов'язаних аспектах: як процес формування знань і уявлень у свідомості людини та як процес передавання відомостей між суб'єктами комунікації. Зазначені аспекти перебувають у тісному взаємозв'язку, оскільки передача інформації є необхідною умовою її засвоєння, осмислення та подальшого використання [29].

В умовах стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій і поширення цифрової культури особливої ваги набуває аналітична діяльність як важливий інструмент роботи з інформаційними ресурсами. У сучасному інформаційному суспільстві аналітика розглядається як комплексний вид діяльності, що ґрунтується на поєднанні трьох взаємодоповнювальних складових: функціональної, яка передбачає володіння методами аналізу та оброблення інформації; галузевої, що охоплює знання специфіки відповідної предметної сфери; та особистісної, яка відображає творчий потенціал, критичне мислення й інтелектуальні здібності суб'єкта аналітичної діяльності.

У широкому розумінні аналітика являє собою процес дослідження, систематизації та інтерпретації даних і інформації з метою підвищення ефективності їх використання, зберігання та управління. Її основним призначенням є забезпечення якісної підтримки процесів прийняття рішень шляхом впорядкування інформаційних потоків, виявлення закономірностей і прогнозування можливих тенденцій розвитку. Завдяки впровадженню сучасних

аналітичних інструментів і технологій створюються передумови для формування більш структурованого, інтегрованого та ефективного інформаційного середовища.

Поняття «аналітика» походить від грецького слова *analytika* («мистецтво аналізу») і бере свій початок із філософських праць Аристотеля, у яких було закладено теоретичні засади логічного мислення та пізнання. У сучасних умовах аналітика є одним із базових понять професійної інтелектуальної діяльності та широко використовується представниками різних сфер науки, управління, економіки, політики й інформаційних технологій [29].

У довідкових джерелах аналітика трактується як особливий вид інтелектуальної та логіко-мисленнєвої діяльності, спрямований на розв'язання складних практичних і теоретичних завдань. Її характерною рисою є орієнтація не лише на фіксацію та опис наявних фактів, а й на випереджувальне виявлення тенденцій розвитку досліджуваних процесів і явищ. Такий підхід створює можливості для прогнозування майбутнього стану об'єкта аналізу та своєчасного реагування на потенційні зміни. У науковому розумінні аналітика являє собою комплекс взаємопов'язаних інтелектуальних процедур, що охоплюють аналіз, синтез, узагальнення, оцінювання та прогнозування інформації. Вона виконує роль сполучної ланки між процесами збору й моніторингу даних та прийняттям обґрунтованих управлінських рішень, забезпечуючи перетворення інформаційних ресурсів на знання, необхідні для ефективного управління та розвитку різних сфер суспільної діяльності [29].

На думку П. Занадрука, визначальною функцією аналітики є прогностична діяльність, оскільки саме формування прогнозів становить кінцеву мету всіх аналітичних процедур. Для підготовки прогнозного документа або аналітичного продукту здійснюються збір, оброблення, аналіз і синтез інформації, що дає змогу сформулювати обґрунтовані висновки щодо можливого розвитку досліджуваних явищ і процесів. [13, С.131].

До основних складових аналітичної діяльності належать методологія інформаційно-аналітичної роботи, організаційне забезпечення її здійснення, а також технологічне та методичне підґрунтя створення інструментальних засобів для аналізу й опрацювання інформації. Ефективність аналітичної діяльності значною мірою залежить від узгодженого функціонування зазначених компонентів та їх здатності забезпечувати отримання достовірних і практично значущих результатів.

С Палій вважає, результатом аналітичної діяльності є трансформація масивів даних у нові знання, формалізовані моделі, прогностичні оцінки та рекомендації, необхідні для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Науковець вважає, що в умовах глобального інформаційного суспільства аналітична діяльність базується на використанні комплексу інтелектуальних технологій, які забезпечують можливість глибокого дослідження суспільних процесів, виявлення прихованих закономірностей у великих масивах даних та прогнозування подальших напрямів розвитку. Важливу роль у цьому процесі відіграють професійна компетентність аналітика, його творчий потенціал, критичне мислення та здатність ефективно використовувати сучасні цифрові інструменти оброблення інформації [29].

Відповідно до законодавства України задоволення інформаційних потреб суспільства забезпечується функціонуванням системи інформаційно-аналітичного забезпечення інноваційного розвитку. Така система включає кілька взаємопов'язаних складових: інформаційно-ресурсну, що охоплює сукупність інформаційних ресурсів; інформаційно-комунікаційну, яка забезпечує передавання інформації через відповідні канали зв'язку; та інституційну, представлену організаціями й установами, діяльність яких пов'язана з пошуком, збиранням, обробленням, зберіганням, передаванням і поширенням інформації.

Інформаційно-аналітична діяльність являє собою особливий вид інтелектуальної діяльності, що ґрунтується на використанні методів аналізу та

синтезу інформації для отримання нових знань про об'єкти, процеси та явища. Вона забезпечує ефективне орієнтування в інформаційних потоках, відбір релевантних відомостей та їх подальше опрацювання з метою підтримки процесів прийняття рішень. Рівень розвитку інформаційно-аналітичної діяльності значною мірою впливає на ефективність функціонування політичної, економічної, освітньої, правової та медичної сфер.

Під час здійснення інформаційно-аналітичної діяльності застосовується широкий спектр методів, запозичених із різних галузей наукового знання. Особливе значення мають загальнонаукові методи аналізу та синтезу, які забезпечують дослідження структури об'єкта, виявлення його складових елементів, встановлення взаємозв'язків між ними та подальше узагальнення отриманих результатів. Саме ці методи становлять фундамент будь-якої науково-пізнавальної та практичної діяльності, пов'язаної з опрацюванням інформації та виробленням нових знань.

О. Мандзюк розглядає інформаційно-аналітичну діяльність як послідовний процес, що охоплює низку взаємопов'язаних етапів. До них належать визначення об'єкта, предмета та проблематики дослідження, формування концептуальної моделі досліджуваного об'єкта, збір і систематизація необхідної інформації, а також оцінювання та інтерпретація фактографічних даних. Важливими складовими цього процесу є висунення наукової гіпотези, вибір відповідного виду аналізу та обґрунтування методів дослідження [25, С. 393].

На сучасному етапі розвитку суспільства важливою передумовою підвищення ефективності діяльності в різних сферах є створення та впровадження інформаційно-аналітичних систем. Такі системи виступають інструментом підтримки управлінських процесів, забезпечують оперативне опрацювання значних масивів інформації, сприяють виявленню тенденцій і закономірностей розвитку, а також підвищують якість прогнозування та прийняття рішень.

Важливу роль у модернізації сучасних систем управління відіграють інформаційно-комунікаційні технології, використання яких відкриває принципово нові можливості для забезпечення своєчасного доступу до актуальної інформації осіб, які приймають рішення, аналітиків та інших фахівців. Застосування сучасних програмно-технічних засобів сприяє розширенню інформаційної бази, підвищенню якості інформаційних ресурсів і вдосконаленню методів їх аналітичного опрацювання.

Відповідно до сучасних суспільних тенденцій ключовим завданням інформаційно-аналітичної діяльності стає не лише накопичення та поширення інформації, а й формування знань на основі соціально значущих, достовірних, релевантних і якісних даних. Саме така інформація є основою для прийняття ефективних управлінських рішень та забезпечення сталого суспільного розвитку.

Таким чином, розвиток інформаційно-аналітичної діяльності безпосередньо пов'язаний із процесами відбору, систематизації та інтерпретації інформації відповідно до практичних потреб суспільства. Її ефективність визначається здатністю трансформувати інформаційні ресурси у корисні знання, які можуть бути використані для вирішення актуальних проблем та прогнозування майбутніх змін. Водночас важливим чинником розвитку аналітичної діяльності виступає її творчий і дослідницький характер, що забезпечує впровадження нових підходів до аналізу інформації та розширення сфер їх практичного застосування.

У зв'язку з цим особливого значення набуває розвиток галузевої інформаційної аналітики, у межах якої формуються спеціалізовані методики, інструменти та технології дослідження, адаптовані до потреб конкретних сфер діяльності. Результати такої аналітичної роботи мають вагоме прикладне значення та сприяють підвищенню ефективності функціонування суспільних інститутів, організацій і систем управління.

1.2. Інформаційно-аналітична діяльність бібліотеки: сутність поняття та основні напрями реалізації

Глобалізаційні процеси та прискорений розвиток інформаційного суспільства обумовлюють зростання ролі інформаційно-аналітичного забезпечення в усіх сферах суспільної діяльності. В умовах безперервного збільшення обсягів інформації ефективне функціонування органів державної влади, суб'єктів господарювання, наукових установ, закладів освіти та інших суспільних інститутів потребує застосування сучасних засобів збору, систематизації, оброблення й аналізу даних.

Важливою умовою підвищення результативності управлінських і організаційних процесів є розроблення та впровадження інформаційно-аналітичних систем, які забезпечують комплексну підтримку процесу прийняття рішень. Такі системи дозволяють оперативно опрацьовувати значні інформаційні масиви, виявляти тенденції та закономірності розвитку, здійснювати прогнозування й формувати обґрунтовані рекомендації щодо подальших дій.

Особливе значення в удосконаленні сучасних механізмів управління мають інформаційно-комунікаційні технології, які створюють нові можливості для своєчасного отримання, накопичення та використання інформації. Їх застосування забезпечує розширення інформаційних ресурсів, підвищення їхньої достовірності та актуальності, а також сприяє вдосконаленню інструментів аналітичного опрацювання даних за допомогою сучасних цифрових рішень.

За сучасних умов основним завданням інформаційно-аналітичної діяльності є не лише забезпечення доступу до інформації, а й формування на її основі нових знань, що мають суспільну цінність. Особливого значення набувають достовірність, релевантність, повнота та якість інформаційних ресурсів, які виступають необхідною передумовою ефективного управління та сталого розвитку суспільства.

Отже, удосконалення інформаційно-аналітичної діяльності нерозривно пов'язане з процесами відбору, структурування, оцінювання та інтерпретації інформації відповідно до актуальних потреб суспільства. Її результативність визначається здатністю перетворювати інформаційні ресурси на практично значущі знання, необхідні для розв'язання суспільних проблем, вироблення стратегічних рішень і прогнозування перспективних напрямів розвитку.

Олексій Кобелєв зазначає, що визначення і зміст інформаційно-аналітичної діяльності розкриваються через розуміння складових «інформаційна» та «аналітична». Це певною мірою підтверджується тим, що «об'єднання інформаційних й аналітичних методів діяльності в один технологічний процес інформаційно-аналітичного забезпечення надає можливість визначити принципи інформаційної аналітики. Якщо раніше термін «аналітика» застосовувався самостійно, то сьогодні в інформаційному суспільстві все частіше до нього додається слово «інформація» і він вживається вже як новий термін «інформаційно-аналітична діяльність» [18].

Науковець зазначає, що інформаційна діяльність виступає одним із ключових чинників інтенсифікації суспільного розвитку та економічного зростання. Її вплив проявляється через впровадження інформаційних технологій у виробничі та управлінські процеси, що сприяє підвищенню продуктивності праці, автоматизації виробництва та оптимізації використання ресурсів [18].

Особливого значення набуває зростання ролі інтелектуальної та творчої праці, яка поступово стає визначальним ресурсом розвитку сучасного суспільства. Інформаційні технології створюють умови для переходу до нових моделей професійної діяльності та способу життя, що характеризуються високим рівнем організаційної ефективності, оперативним доступом до інформаційних ресурсів і можливістю їх раціонального використання.

У результаті формуються сприятливі умови для забезпечення інформаційного комфорту особистості, підвищення якості життя населення та ефективного використання значних масивів інформації як стратегічного ресурсу суспільного розвитку.

Аналогічної позиції дотримуються Л. Філіпова та І. Захарова, які розглядають інформаційно-аналітичну діяльність як складний процес, що поєднує інформаційний та аналітичний компоненти. Науковці зазначають, що сутність інформаційно-аналітичної діяльності полягає у використанні методів упорядкування, систематизації та організації інформації, а також методів її поглибленого аналізу на основі знань, отриманих у результаті інтелектуального опрацювання інформаційних ресурсів. Такий підхід дозволяє виокремити дві взаємопов'язані стадії інформаційно-аналітичної діяльності. Перша передбачає формування впорядкованої та структурованої інформації шляхом її збору, відбору, класифікації та узагальнення. Друга стадія пов'язана із здійсненням системного аналізу отриманих даних, інтерпретацією результатів та підготовкою рекомендацій для прийняття обґрунтованих управлінських рішень [40].

Дослідники також наголошують, що багатогранність інформаційно-аналітичної діяльності зумовлює наявність різних підходів до її трактування. З позицій інформаційного підходу вона розглядається як складова інформаційної діяльності, що ґрунтується на використанні методів науково-інформаційної роботи та інструментів інформатики для оброблення інформаційних ресурсів. Натомість аналітичний підхід акцентує увагу на творчому характері діяльності, спрямованій на оцінювання інформації, виявлення причинно-наслідкових зв'язків, формування висновків і підготовку інформаційної основи для прийняття рішень [40].

У цьому контексті інформаційно-аналітична діяльність може бути визначена як сукупність процесів інтелектуального та семантичного опрацювання даних, у результаті яких розрізнені відомості трансформуються в цілісний аналітичний

продукт, що має практичну цінність для користувача. Розмежування інформаційної та аналітичної складових є переважно теоретичним, оскільки в реальній практиці вони функціонують у тісній взаємодії та утворюють єдиний процес опрацювання інформації [40].

У 2010 році Г. Сілкова запропонувала визначення інформаційно-аналітичної діяльності як особливого виду інформаційної діяльності, основною метою якого є забезпечення управлінських процесів необхідною інформацією шляхом її якісного змістовного опрацювання та трансформації. Результатом такої діяльності є формування обґрунтованих варіантів управлінських рішень і практичних рекомендацій щодо подальших дій [35].

Науковиця наголошує, що ключовою ознакою інформаційно-аналітичної діяльності та критерієм її відмежування від інших видів інформаційної роботи виступають інформаційно-аналітичні дослідження. Саме вони забезпечують поглиблене вивчення інформації, її оцінювання, інтерпретацію та вироблення нових знань, необхідних для підтримки процесів управління [35].

Водночас Г. Сілкова звертає увагу на відсутність єдиного підходу до трактування поняття «інформаційна аналітика». У науковому дискурсі цей термін використовується по-різному: в одних випадках його ототожнюють із інформаційно-аналітичною діяльністю загалом, а в інших – розглядають як синонім інформаційно-аналітичних досліджень. Така неоднозначність свідчить про складність і багатогранність зазначеного поняття, про його зв'язок із процесами аналізу, інтерпретації і використання інформації в управлінській практиці [35].

Досліджуючи роль інформаційно-аналітичної діяльності в системі державного управління, О. Карпенко визначає її як сукупність професійних дій аналітика, спрямованих на пошук, збір, опрацювання, систематизацію та інтерпретацію первинної інформації у сферах державного управління, політики та

економіки. Метою такої діяльності є перетворення масиву даних на нові знання, необхідні для обґрунтування і прийняття ефективних управлінських рішень.

Своєю чергою, М. Сорока підкреслює, що інформаційно-аналітична діяльність спирається на методологічні засади та результати інших видів інформаційної роботи, зокрема бібліографічної та науково-інформаційної діяльності. У цьому контексті вона розглядається як закономірний етап подальшого опрацювання інформації, який забезпечує її поглиблений аналіз, узагальнення та практичне використання [31].

Таким чином, сфера застосування інформаційно-аналітичної діяльності не обмежується лише державним управлінням, політикою чи економікою. Вона активно використовується в різних галузях суспільного життя, зокрема в освітній, науковій, культурній та інформаційній сферах. Одним із важливих напрямів її реалізації є діяльність сучасних бібліотек, які поряд із традиційними функціями здійснюють інформаційно-аналітичне обслуговування користувачів, забезпечуючи їх якісною, систематизованою і аналітично опрацьованою інформацією [31].

Уведений у дію в 2009 році державний стандарт ДСТУ 5034:2008 «Науково-інформаційна діяльність. Терміни та визначення понять» визначає інформаційно-аналітичну діяльність як різновид науково-інформаційної діяльності, спрямований на аналітико-синтетичне опрацювання документів. Для більш повного розуміння змісту цього визначення необхідно звернутися до сутності понять «науково-інформаційна діяльність» та «аналітико-синтетичне опрацювання документів», які є його методологічною основою [31].

У межах зазначеного стандарту аналітико-синтетичне опрацювання інформації розглядається як процес її оброблення шляхом аналізу та синтезу змісту документів з метою отримання необхідних відомостей. Крім того, цей процес включає класифікацію, оцінювання, порівняння та узагальнення інформації, що дає змогу формувати нові знання на основі наявних інформаційних ресурсів [31].

Водночас вважаємо, що таке трактування інформаційно-аналітичної діяльності орієнтоване переважно на документно-інформаційну сферу та відображає відносно вузький підхід до розуміння її змісту. Наявність значної кількості наукових підходів до визначення сутності інформаційно-аналітичної діяльності свідчить про складність і багатогранність цього феномену.

Інформаційно-аналітична діяльність бібліотек сформувалася як окремий напрям інформаційної роботи протягом ХХ століття та поступово набула статусу самостійного виду професійної діяльності.

У сучасних умовах її значення постійно зростає, що зумовлено необхідністю задоволення інформаційних потреб суспільства та наявністю у бібліотеках значних масивів інтелектуальних ресурсів. Завдяки доступу до різноманітних джерел інформації бібліотеки виконують важливу роль у процесах накопичення, систематизації, аналітичного опрацювання і поширення знань, забезпечуючи інформаційну підтримку наукової, освітньої та суспільної діяльності.

У 2007 р. В. Ільганаєва визначила, що інформаційна аналітика у структурі бібліотечної діяльності має три контури:

I-й – рівень підготовки управлінських рішень у своїй сфері;

II-й – узагальнення підходів до аналізу інформації, що циркулює в суспільстві на різних рівнях його функціонування, і створення інформаційно-аналітичних продуктів для використання у різних галузях;

III-й – рівень опрацювання знань, який виявляється через нову організацію праці – аналітика, нові технології, нові продукти – і практично є переходом до іншої роботи та діяльності [16].

Функціонування інформаційно-аналітичних підрозділів при наукових бібліотеках спрямоване на виконання комплексу важливих завдань, пов'язаних із забезпеченням інформаційної підтримки суспільних процесів та управлінської діяльності. Насамперед їхня діяльність передбачає отримання, накопичення та

надання достовірної, об'єктивної й актуальної інформації про розвиток суспільства, у тому числі з урахуванням регіональних особливостей.

Суттєвою складовою діяльності інформаційно-аналітичних служб є комплексне опрацювання і системний аналіз зібраної інформації, що дає можливість виявляти закономірності, тенденції та причинно-наслідкові зв'язки між окремими явищами і процесами.

Результати роботи використовуються для інформаційного забезпечення органів державного управління, установ, організацій і громадян, надаючи їм необхідні аналітичні матеріали для прийняття обґрунтованих рішень. Крім того, інформаційно-аналітичні структури здійснюють виявлення факторів, які можуть спричиняти суспільно-політичні, економічні та соціальні ризики як у поточний період, так і в довгостроковій перспективі. Це створює підґрунтя для своєчасного прогнозування можливих загроз і розроблення заходів щодо їх попередження або мінімізації негативних наслідків.

О. Кобелєв зазначає: «Перспективи подальших досліджень ІАД бібліотек, як складової нової соціально-комунікаційної реальності, зумовлені процесами інтелектуалізації суспільної діяльності, формуванням потреб прийняття рішень на різних рівнях суспільної організації буття людини, актуалізацією інформаційних ресурсів суспільства і підвищенням вимог до діяльності бібліотек як елементу інформаційної інфраструктури в динамічних умовах інформаційного суспільства [18].

О. Постельжук вважає, що у сучасних умовах бібліотеки посідають нове місце в системі суспільних комунікацій, що значною мірою пов'язано з активним використанням цифрових технологій, створенням власних вебресурсів та поширенням результатів інформаційно-аналітичної діяльності за межі бібліотечних установ через мережу Інтернет. У зв'язку з цим під час визначення сутності інформаційно-аналітичної діяльності бібліотек необхідно враховувати не лише

традиційні форми роботи, а й сучасні електронні канали створення та розповсюдження інформаційних продуктів. З огляду на те, що інформаційно-аналітична діяльність поєднує процеси аналізу наявної інформації та формування на її основі нових знань, її можна визначити як діяльність, спрямовану на створення нової інформації шляхом опрацювання документних джерел з метою задоволення інформаційних потреб користувачів як у традиційному, так і в електронному форматі, а також для підтримки процесів управління та прийняття рішень у самій бібліотеці. Результатом такої діяльності виступає інформаційний продукт, що є підсумком аналітичного опрацювання інформації [31].

Науковиця вважає, що визначення ефективних видів інформаційної продукції, здатних повністю або частково задовольняти інформаційні потреби користувачів, потребує звернення до сутності поняття інформаційного продукту та існуючих підходів до його класифікації. Це створює підґрунтя для виокремлення напрямів інформаційно-аналітичної діяльності бібліотек [31].

Першим напрямом є дослідження кола питань суспільно-політичного, економічного та культурного розвитку регіону з подальшою підготовкою інформаційно-аналітичної продукції, орієнтованої на задоволення інформаційних потреб користувачів у зазначених сферах. Реалізація цього напрямку передбачає збирання, опрацювання, аналіз і систематизацію інформації.

У сучасних умовах такі процеси можуть здійснюватися як традиційними, так і автоматизованими засобами, однак, для забезпечення високої якості, достовірності та релевантності аналітичних матеріалів особливого значення набуває інтелектуальна діяльність фахівців-аналітиків. Саме людський фактор дозволяє виявляти приховані взаємозв'язки та суттєві факти, які можуть мати визначальне значення для прийняття управлінських рішень [31].

Наступним етапом цього напрямку є підготовка інформаційно-аналітичної продукції, що передбачає формування висновків, оцінок і прогнозів. Цей процес

потребує високого рівня професійної підготовки, відповідальності та ґрунтового володіння методами аналітичної роботи [31].

Другим напрямом інформаційно-аналітичної діяльності бібліотек є інформаційно-аналітичний супровід науково-дослідної діяльності та підготовка науково-інформаційних аналітичних матеріалів. Саме цей напрям найбільшою мірою відповідає специфіці функціонування наукових бібліотек, оскільки спрямований на забезпечення науковців актуальною та систематизованою інформацією, необхідною для проведення досліджень [31].

Разом із тим інформаційно-аналітична діяльність бібліотек не обмежується лише обслуговуванням користувачів. Бібліотечні установи також потребують інформаційної підтримки власної управлінської діяльності. У зв'язку з цим доцільно виокремлювати третій напрям інформаційно-аналітичної роботи – дослідження тенденцій розвитку бібліотечної сфери і підготовку аналітичних матеріалів, спрямованих на вдосконалення внутрішніх процесів, підвищення ефективності діяльності бібліотеки та прогнозування перспектив її розвитку [31].

Реалізація всіх зазначених напрямів може здійснюватися через аналіз документних масивів, формування бібліотечних фондів, створення інформаційно-пошукових систем, підготовку бібліографічних покажчиків, рефератів, аналітичних оглядів, а також редагування, рецензування та переклад текстів. Усі ці види діяльності є формами створення інформаційно-аналітичної продукції та сприяють ефективному використанню інформаційних ресурсів.

Отже, теоретичне осмислення сутності інформаційно-аналітичної діяльності бібліотек, визначення її принципів, функцій і напрямів перебуває на етапі подальшого становлення та розвитку. Водночас зростання ролі інформації в сучасному суспільстві актуалізує необхідність удосконалення методологічних підходів до організації такої діяльності, упровадження інноваційних технологій та вироблення єдиного наукового підходу до трактування цього поняття.

1.3. Роль і значення бібліотеки у формуванні інформаційно-освітнього середовища закладу освіти

Упродовж років незалежності України, на тлі становлення суспільства знань, активного впровадження цифрових технологій, модернізації освітньої сфери та інтеграції до європейського освітнього й наукового простору, відбулися суттєві позитивні зміни в системі інформаційно-бібліотечного забезпечення освіти і науки. Разом із цим освітні бібліотеки зіткнулися з низкою нових викликів, серед яких загрози національній безпеці, спричинені інформаційною та військовою агресією Російської Федерації, наслідки глобальної пандемії COVID-19 та інші кризові явища. За таких умов виникла потреба у визначенні нових напрямів розвитку бібліотечної сфери, оновленні стратегічних підходів та переосмисленні концептуальних засад освітньої, науково-дослідної й інформаційно-аналітичної діяльності бібліотек [44].

А. Гуралюк вважає, що у сучасних умовах функціонування закладу освіти неможливо уявити його діяльність без інформаційної взаємодії із зовнішнім середовищем. Кожен заклад освіти є складною сукупністю суб'єктів та об'єктів інформаційного обміну, які відповідно до встановлених правил беруть участь у комунікаційних процесах. Сукупність таких об'єктів, зв'язків між ними, виконуваних функцій та інформаційних потоків формує цілісну систему, у межах якої визначаються механізми взаємодії і правила роботи з інформацією [8].

Науковець додає, що традиційно основними осередками накопичення, збереження та поширення інформаційних ресурсів виступали бібліотеки. Проте стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій протягом останніх десятиліть суттєво трансформував підходи до організації інформаційної діяльності, у тому числі й бібліотечної. Сучасна модель бібліотечного обслуговування ґрунтується також на використанні власних документних фондів, а й передбачає

широкі можливості доступу до інформаційних ресурсів незалежно від часу, місця перебування користувачів і фізичного розташування документів.

Прагнучи максимально задовольнити інформаційні, освітні та культурні потреби користувачів, сучасні бібліотеки забезпечують доступ не тільки до знань, акумульованих у власних фондах, а й активно розширюють межі своєї діяльності шляхом інтеграції у цифровий простір. У результаті бібліотеки дедалі більше функціонують у віртуальному середовищі, надаючи широкий спектр електронних інформаційних послуг та ресурсів.

Розвиток суспільства, заснованого на знаннях, а також активне формування електронних інформаційних ресурсів і віртуального інформаційного середовища обумовлюють необхідність залучення бібліотек до процесів управління інформаційними потоками. Це передбачає здійснення аналізу інформації, прийняття ефективних рішень щодо її упорядкування, оптимізації, перевірки достовірності, оновлення, систематизації та довготривалого зберігання. За таких умов особливого значення набуває інформаційно-аналітична діяльність як один із ключових напрямів функціонування сучасних бібліотек.

Інформаційно-аналітична діяльність бібліотек охоплює процеси створення, опрацювання, накопичення, використання та управління знаннями, сприяючи підвищенню ефективності інформаційного забезпечення користувачів. Її розвиток зумовлює суттєві трансформації в організаційній структурі, технологічному забезпеченні та інших напрямках діяльності бібліотечних установ, що дозволяє їм успішно адаптуватися до сучасних вимог інформаційного суспільства [18].

У сучасних умовах бібліотека поступово відходить від традиційної ролі установи, основним призначенням якої було накопичення та збереження інформаційних ресурсів із забезпеченням доступу до них. Під впливом суспільних трансформацій, розвитку цифрових технологій та нових інформаційних потреб вона перетворюється на активного суб'єкта інформаційної взаємодії в межах

соціальних систем, зокрема закладів освіти. Сьогодні бібліотека не лише надає доступ до інформації, а й бере участь у її створенні, опрацюванні, поширенні та аналітичному супроводі.

Водночас функції та напрями діяльності бібліотек продовжують змінюватися відповідно до сучасних соціальних викликів і тенденцій розвитку інформаційного суспільства. Вивчення цих трансформацій, оцінювання їхнього впливу на бібліотечну сферу, а також прогнозування перспективних напрямів розвитку, які сприятимуть збереженню актуальності та суспільної значущості бібліотек, становлять предмет наукового інтересу багатьох дослідників.

На думку І. Арістової, єдиний інформаційний простір являє собою комплекс взаємопов'язаних баз і банків даних, технологій їх створення та використання, а також інформаційно-телекомунікаційних систем і мереж, що функціонують на основі спільних принципів та уніфікованих правил. Такий простір забезпечує ефективну інформаційну взаємодію між громадянами, установами та організаціями, сприяючи задоволенню їхніх інформаційних потреб. [1].

Грунтовне дослідження сутності інформаційного простору здійснили В. Кремень та В. Биков. У філософському контексті вони розглядають його як сукупність результатів смислотворчої діяльності людства, що відображає процес формування інформаційної картини світу та інформаційного відтворення об'єктивної реальності. Науковці характеризують інформаційний простір як багатовимірну структуру, змістове наповнення якої становлять інформаційні об'єкти, що мають різне функціональне та предметне призначення [20].

Окрему увагу дослідники приділяють розмежуванню понять «інформаційний простір» та «інформаційне середовище». У своїх працях вони обґрунтовують специфічні ознаки кожного з цих феноменів, розкриваючи їхню сутнісну, структурну та компонентну характеристику як складних соціотехнологічних

систем, що забезпечують створення, поширення, обмін і використання інформації в суспільстві [20].

Проблематика визначення ролі та функцій бібліотеки в умовах сучасного інформаційного суспільства перебуває в центрі уваги багатьох наукових досліджень. Значний внесок у вивчення процесів трансформації бібліотечних установ зробили Ю. Половинчак, Н. Вітушко, Л. Костенко та інші дослідники, які розглядають наукові бібліотеки як невід'ємний елемент сучасного інформаційного середовища та аналізують особливості їхньої функціональної взаємодії з іншими суб'єктами й об'єктами інформаційного простору [8].

Досліджуючи діяльність освітянських бібліотек України у процесі формування електронного бібліотечно-інформаційного простору, Л. Пономаренко звертає увагу на діяльність бібліотек закладів вищої педагогічної освіти в аспекті створення, поширення та популяризації інформаційних ресурсів, а також розкриває значення електронних ресурсів бібліотек закладів вищої освіти для розвитку інформаційно-освітнього та академічного середовища [8].

Разом із тим питання визначення місця та ролі сучасної бібліотеки як у глобальному інформаційному просторі, так і в інформаційному середовищі окремого закладу освіти залишається актуальним і потребує подальшого наукового осмислення. Багатогранність цієї проблематики зумовлена постійним розвитком інформаційних технологій, цифровізацією суспільства та зміною інформаційних потреб користувачів. Унаслідок цього відбувається суттєва трансформація бібліотеки як соціального інституту, розширюються її функції та формуються нові перспективні напрями діяльності, спрямовані на ефективне інформаційне забезпечення освітньої, наукової та суспільної сфер [8].

Тепер звернемося до поняття «освітнє середовище». В активі фахівців чимало визначень і тлумачень поняття «освітнє середовище». Автором одного із

найзагальніших трактувань є О. Савченко. Вона трактує поняття як «сукупність умов і впливів, які створюють основу для навчання, виховання, розвитку учнів» [8].

За умов становлення інформаційного суспільства середовище функціонування системи освіти набуває ознак інформаційно-освітнього простору, у якому визначальним субстратом виступає інформація. Саме вона є базовою основою формування, розвитку та взаємодії всіх складових освітнього процесу, забезпечуючи створення, поширення та використання знань [39].

У межах даного дослідження інформаційно-освітнє середовище розглядається як цілісна, системно впорядкована сукупність інформаційних ресурсів, засобів передавання та обміну даними, протоколів взаємодії, програмно-технічного комплексу, нормативно-правового, матеріально-технічного, кадрового, дидактичного й організаційно-методичного забезпечення. Функціонування такого середовища спрямоване на ефективне задоволення освітніх, інформаційних та професійних потреб здобувачів освіти, науково-педагогічних працівників, навчально-допоміжного персоналу та адміністрації закладу освіти.

Характерною ознакою відкритого освітнього середовища є активне використання сучасних цифрових технологій та інформаційно-комунікаційних інструментів, які забезпечують безперервний доступ до освітніх ресурсів незалежно від часу та місця перебування користувача. Під контекстом освітнього середовища доцільно розуміти сукупність умов і чинників, у межах яких реалізується освітній процес. Він охоплює обставини, що визначають особливості сприйняття, використання та інтерпретації освітніх ресурсів і інформації здобувачами освіти. До таких чинників належать державна освітня політика, організаційна культура закладу освіти, рівень ресурсного забезпечення, ступінь цифровізації освітнього процесу, доступність інформаційних технологій та інші складові, що формують сучасне освітнє середовище [9].

Створення та розвиток освітнього, зокрема інформаційно-освітнього, середовища не можуть розглядатися як самостійна мета. Його формування набуває практичного значення лише тоді, коли сприяє підвищенню результативності освітнього процесу, розвитку пізнавальної активності та покращенню якості засвоєння знань здобувачами освіти.

Водночас поняття інформаційного простору є більш широким і комплексним порівняно з поняттям інформаційного середовища. У загальному розумінні інформаційний простір можна розглядати як інтегровану сукупність різноманітних інформаційних середовищ, що взаємодіють між собою та забезпечують процеси створення, накопичення, поширення, обміну й використання інформації в різних сферах суспільного життя [39].

Відповідно до статті 6 Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» від 27 січня 1995 року № 32/95-ВР, бібліотеки класифікуються за різними критеріями, зокрема за їх значенням, змістом бібліотечних фондів та функціональним призначенням. Водночас аналіз діяльності сучасних бібліотечних установ свідчить про наявність низки базових функцій, характерних для бібліотек незалежно від їх типу та спеціалізації. Однією з найважливіших є інформаційна функція, яка охоплює комплекс заходів, спрямованих на забезпечення інформаційних потреб суспільства [32].

Специфіка бібліотеки як соціального інституту полягає в тому, що її ефективне функціонування неможливе без впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Їх використання забезпечує адаптацію бібліотечної діяльності до актуальних суспільних потреб, сприяє підвищенню якості інформаційного обслуговування та розширює можливості доступу користувачів до різноманітних інформаційних ресурсів [8].

Модернізація технічного та технологічного забезпечення бібліотек суттєво посилила та трансформувала їхню інформаційну функцію відповідно до вимог

сучасного цифрового суспільства. У нинішніх умовах бібліотека виступає не лише сховищем документів, а й активним учасником інформаційного простору, здійснюючи накопичення, збереження та поширення документованої інформації й знань в електронній формі. Важливими складовими цього процесу є оцифрування бібліотечних фондів і колекцій, а також налагодження співпраці з видавництвами, архівними установами, іншими бібліотеками та авторами з метою забезпечення широкого доступу користувачів до електронних версій документів.

Крім функцій збереження та надання доступу до інформаційних ресурсів, сучасна бібліотека бере активну участь у формуванні документно-інформаційних потоків. Вона здійснює аналітико-синтетичне опрацювання документів, систематизацію та узагальнення інформації, а також створює широкий спектр інформаційних продуктів і сервісів, спрямованих на задоволення інформаційних, освітніх та наукових потреб користувачів [21].

Для бібліотек закладів освіти, як і для багатьох інших установ та організацій, характерним напрямом діяльності є інформаційно-аналітична робота. Залежно від змісту та характеру виконуваних завдань у її структурі виокремлюють два взаємопов'язані рівні.

Перший – інформаційний рівень, який охоплює процеси пошуку, збору, накопичення, систематизації, збереження та поширення інформаційних ресурсів. Його основною метою є забезпечення користувачів актуальною, повною та достовірною інформацією.

Другий – аналітичний рівень, що передбачає глибоке опрацювання інформації шляхом її узагальнення, класифікації, інтерпретації та аналізу. Результатом такої діяльності є підготовка висновків, рекомендацій, пропозицій, прогнозів та інших аналітичних матеріалів, необхідних для прийняття управлінських, освітніх або наукових рішень [37].

Тому така діяльність є переважно прикладною, а не теоретичною, у ній є певні обмеження в часі з підготовки матеріалів, їхньої повноти, достовірності, обґрунтованості, відповідальності авторів. Основна увага приділяється не стільки глибині й оригінальності опрацювання проблем, скільки їхній оперативності й ефективності [18].

Результатом здійснення бібліотеками інформаційно-аналітичної діяльності є широкий спектр інформаційних продуктів і послуг, які можуть бути класифіковані за основними напрямками обслуговування користувачів.

До першої групи належать інформаційні продукти та послуги, що надаються в межах документного обслуговування і пов'язані із забезпеченням користувачів документами та іншими інформаційними ресурсами.

Другу групу становлять продукти та послуги бібліографічного характеру, спрямовані на пошук, систематизацію та надання відомостей про документи, джерела інформації та інформаційні ресурси.

Третя група охоплює фактографічні інформаційні продукти та послуги, результатом яких є надання користувачам конкретних фактів, даних, відомостей, статистичної та довідкової інформації, отриманої внаслідок аналітичного опрацювання різних джерел.

До четвертої групи належать комплексні інформаційні заходи, які поєднують різні форми інформаційного, бібліографічного та аналітичного обслуговування і спрямовані на всебічне задоволення інформаційних потреб користувачів [12].

До комплексних інформаційних заходів можуть належати різноманітні консультаційні та експертні послуги, зокрема щодо ефективного пошуку інформації, використання наукових джерел, дотримання принципів академічної доброчесності, роботи з електронними ресурсами тощо.

А. Гуриляк вважає, що бібліотека закладу вищої освіти, будучи важливою складовою інформаційного простору, часто функціонує відносно автономно. У

деяких випадках це зумовлює недостатній рівень взаємодії між бібліотекою та структурними підрозділами закладу освіти. Наслідком такої відокремленості стає недостатньо скоординоване використання інформаційних ресурсів, що не дозволяє повною мірою реалізувати принцип їх взаємодоповнюваності та, відповідно, негативно впливає на ефективність освітнього процесу. За таких умов окремі структурні підрозділи можуть формувати власні інформаційно-освітні середовища, які функціонують ізольовано одне від одного навіть у межах одного закладу освіти. Це актуалізує необхідність створення механізмів інтеграції таких середовищ у рамках інформаційно-освітнього простору закладу вищої освіти.

Усвідомлення важливості такої інтеграції є підґрунтям для впровадження трансдисциплінарного підходу в освітню діяльність. У цьому контексті бібліотека може виступати своєрідним центром акумулювання та координації знань, забезпечуючи об'єднання інформаційних ресурсів різних структурних підрозділів. Водночас важливим чинником розвитку сучасних бібліотек є відкритість освітніх систем. Для забезпечення відповідності освітньої діяльності актуальним суспільним потребам необхідним є постійний обмін інформацією із зовнішнім середовищем та доступ до ресурсів, що знаходяться за межами закладу освіти. Такими джерелами можуть виступати мережа Інтернет, електронні бібліотеки, інші заклади освіти, науково-дослідні установи, архіви, бібліотечні мережі та інші організації, діяльність яких пов'язана зі створенням і поширенням знань.

Особливого значення електронні бібліотеки набувають у сфері наукової, дослідницької та освітньої діяльності, оскільки забезпечують оперативний доступ до актуальних і достовірних інформаційних ресурсів. Наявність таких ресурсів сприяє підвищенню якості навчального процесу, ефективності наукових досліджень та професійної підготовки майбутніх фахівців [38].

Електронні бібліотеки значно розширюють можливості доступу користувачів до інформаційних ресурсів та забезпечують широкий спектр сучасних

інформаційних послуг. Важливу роль у цьому процесі відіграє створення бібліотечних вебсайтів і порталів, які спочатку виконували функцію посередників між бібліотекою та віддаленими користувачами. З розвитком цифрових технологій вони перетворилися на повноцінні платформи доступу до електронних ресурсів. Інтеграція інформаційно-освітніх ресурсів передбачає їх об'єднання в єдину систему з метою забезпечення комплексного використання інформації різного походження при збереженні її змістової цінності, особливостей представлення та функціонального призначення.

Варто наголосити, що просте накопичення та об'єднання інформаційних потоків не забезпечує повною мірою потреби сучасного закладу освіти. У цих умовах бібліотека має виконувати не лише функцію посередника в доступі до інформації, а й роль аналітичного центру, що здійснює відбір, систематизацію та оцінювання інформаційних ресурсів. Крім того, на основі інформаційно-аналітичної діяльності бібліотека здатна створювати інформаційні продукти, що мають практичну цінність для освітнього і наукового процесів.

Таким чином, під впливом стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій сучасна бібліотека закладу освіти зазнає суттєвих трансформацій. Сьогодні вона являє собою відкриту комунікаційно-інформаційну систему, яка активно взаємодіє з різними суб'єктами освітнього, наукового та соціокультурного середовища. Вона бере участь у навчально-виховній діяльності, міжкультурному та міжбібліотечному співробітництві, підтримує тісні зв'язки з внутрішніми структурними підрозділами закладу освіти та громадськими організаціями.

Комунікативна діяльність сучасної бібліотеки спрямована на створення сприятливих умов для ефективного використання інформаційних ресурсів, удосконалення системи внутрішніх і зовнішніх інформаційних зв'язків, а також розвиток різноманітних каналів професійної та міжособистісної комунікації. Важливим напрямом її діяльності є формування як офіційних, інституційно

закріплених механізмів обміну інформацією, так і підтримка неформальних комунікаційних практик, що сприяють поширенню знань, досвіду та професійної взаємодії між учасниками освітнього процесу [3].

Підсумовуючи, слід зазначити, що цифровізація суспільства суттєво вплинула на розвиток бібліотечної сфери. Її результатом стало впровадження електронних каталогів, оцифрування значної частини бібліотечних фондів, створення власних баз даних, електронних бібліотек, зведених каталогів і корпоративних бібліотечних мереж. Важливими складовими сучасної бібліотечної діяльності стали також засоби інтернет-навігації за бібліографічними ресурсами, а також віртуальні дослідницькі сервіси, які забезпечують інтерактивну взаємодію з користувачами та доступ до електронних бібліотечних систем. Усе це сприяло наближенню діяльності бібліотек закладів освіти до сучасних міжнародних стандартів роботи з інформацією.

Водночас суспільні виклики, що постали перед Україною, а також стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій зумовили необхідність цифрової трансформації практично всіх сфер суспільного життя. Особливо помітними ці зміни стали у галузях освіти та науки, де цифрові технології відкрили нові можливості для створення, поширення та використання знань.

Цифровізація освітньої сфери сприяє розвитку інформаційно-освітнього середовища, розширює доступ до навчальних ресурсів, створює нові формати комунікації між учасниками освітнього процесу та стимулює переосмислення традиційних підходів до організації навчання. За таких умов діяльність бібліотек безпосередньо залежить від рівня впровадження сучасних інформаційних технологій, що потребує постійного вдосконалення їхніх функцій, сервісів і форм роботи відповідно до актуальних потреб користувачів. Бібліотеки закладів вищої освіти сьогодні виконують роль важливих навчальних, наукових, інформаційних і культурно-просвітницьких центрів. Вони забезпечують інформаційну підтримку

освітнього процесу, наукових досліджень та виховної діяльності, створюючи умови для ефективного доступу до знань і наукової інформації.

У сучасних умовах роль бібліотеки потребує подальшого переосмислення. Вона має перетворюватися на інтеграційний центр наукових знань та активного учасника інформаційно-аналітичних процесів. Сучасна бібліотека здатна надавати фахові консультації, створювати аналітичні продукти і сприяти підвищенню якості інформаційного забезпечення освітнього процесу і наукових досліджень.

РОЗДІЛ 2

ОСОБЛИВОСТІ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНИХ БІБЛІОТЕК (НА ПРИКЛАДІ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ БІБЛІОТЕКИ ІФНТУНГ)

2.1. Загальна характеристика Науково-технічної бібліотеки ІФНТУНГ

Науково-технічна бібліотека Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу – єдиного в Україні закладу вищої освіти нафтогазового спрямування належить до провідних університетських бібліотек держави за обсягом фондів та рівнем інформаційного забезпечення освітньої й наукової діяльності.

Рис 2.1 – Приміщення Науково-технічної бібліотеки ІФНТУНГ

Протягом багатьох років свого функціонування бібліотека послідовно здійснює роботу з формування, оновлення та актуалізації документного фонду, забезпечуючи його ефективне використання. Водночас значна увага приділяється вдосконаленню бібліотечно-інформаційного обслуговування користувачів та впровадженню сучасних інформаційних технологій [15].

Розвиток бібліотеки відбувається синхронно з розвитком університету. Постійно розширюється інформаційний потенціал установи, а тематичне наповнення фондів адаптується до потреб освітнього процесу та наукових досліджень. Організаційна структура бібліотеки включає два основні підрозділи: відділ бібліографії та бібліотечного обслуговування користувачів і відділ технологій та інформаційних ресурсів. Для забезпечення інформаційних потреб користувачів функціонують три читальні зали, два абонементи та два пункти видачі літератури при навчально-консультаційних центрах університету.

Бібліотечний фонд налічує понад 656 тисяч примірників друкованих та електронних видань різного призначення. Комплектування фонду здійснюється у тісній взаємодії з науково-педагогічними працівниками університету, що сприяє його відповідності актуальним освітнім і науковим потребам. Особливу цінність становить колекція рідкісних і цінних видань, яка включає понад 1600 примірників. До її складу входять вітчизняні та зарубіжні видання різних типів і видів, опубліковані від найдавніших часів до 1945 року включно. Ознайомитися з цими унікальними матеріалами можна у виставковій залі рідкісних і цінних видань [15].

З метою оперативного інформування користувачів про наявні інформаційні ресурси у читальних залах постійно діють тематичні книжкові виставки, а на абонементі художньої літератури систематично ведеться літературний календар. Важливим напрямом діяльності бібліотеки є довідково-бібліографічне обслуговування. Воно охоплює формування інформаційної культури студентів, аспірантів і науковців, підготовку бібліографічних покажчиків, а також інформаційну підтримку самостійної роботи здобувачів освіти. З цією метою регулярно проводяться дні кафедр, дні інформації, заходи для першокурсників, випускників та аспірантів.

Щомісяця бібліотека видає інформаційний бюлетень «Вища освіта», а також щоквартально готує бюлетень нових надходжень. Для автоматизації бібліотечно-

інформаційних процесів використовується автоматизована бібліотечно-інформаційна система «УФД/Бібліотека», створена відповідно до сучасних стандартів обробки та управління інформацією. Її функціонал забезпечує автоматизацію всіх основних напрямів діяльності бібліотеки.

Координацію процесів автоматизації здійснює відділ технологій та інформаційних ресурсів. Його діяльність спрямована на впровадження сучасних комп'ютерних технологій, розвиток електронних ресурсів та забезпечення доступу до інформаційних мереж. До основних завдань підрозділу належать поповнення електронного каталогу, підтримка баз даних і фонду електронних документів, організація доступу до ресурсів мережі Інтернет, а також технічний супровід комп'ютерної інфраструктури бібліотеки та університету [15].

Нині бібліотечна мережа об'єднує 38 комп'ютерів, що використовуються як автоматизовані робочі місця працівників і користувачів. Інтеграція бібліотечної системи до загальноуніверситетської мережі та мережі Інтернет забезпечує безперервний обмін інформацією між усіма структурними підрозділами та підвищує ефективність інформаційного обслуговування.

Важливим інструментом поширення результатів наукової діяльності університетської спільноти є Інституційний репозитарій – Електронний науковий архів. Його функціонування сприяє підвищенню доступності наукових праць, оптимізації пошуку інформації та забезпеченню відкритого доступу до результатів досліджень викладачів і науковців університету.

На сучасному етапі ключовим пріоритетом діяльності бібліотеки є модернізація змісту та форм роботи відповідно до вимог цифрового суспільства. Це передбачає стратегічне переосмислення бібліотечної діяльності, активне впровадження інноваційних рішень і розвиток нових сервісів для підтримки освітнього процесу та наукових досліджень. Особлива увага приділяється співпраці з бібліотеками закладів вищої освіти щодо створення електронних ресурсів,

розвитку електронних каталогів і баз даних, а також розширенню дистанційного обслуговування користувачів шляхом надання віртуальних довідкових послуг та інших електронних сервісів.

Організаційну структуру бібліотеки очолює адміністрація, до складу якої входять директор бібліотеки та його заступник.

Функціонування бібліотеки забезпечується діяльністю двох основних структурних підрозділів: відділ бібліографії та бібліотечного обслуговування користувачів та відділу технологій та інформаційних ресурсів.

Відділ бібліографії та бібліотечного обслуговування користувачів здійснює інформаційне забезпечення освітнього й наукового процесів та включає:

- абонемент наукової та навчальної літератури;
- абонемент художньої літератури;
- читальний зал технічної та гуманітарної літератури;
- читальний зал наукових і періодичних видань;
- зал каталогів і картотек;
- сектор абонементного та читального обслуговування;
- сектор соціокультурної та маркетингової діяльності.

Відділ технологій та інформаційних ресурсів забезпечує розвиток інформаційної інфраструктури бібліотеки, впровадження сучасних технологій та управління електронними ресурсами. До його структури входять:

- електронний читальний зал;
- лабораторія оцифрування друкованих видань;
- сектор комплектування та наукового опрацювання документів;
- сектор організації та збереження основного бібліотечного фонду, до складу якого належить виставковий зал рідкісних і цінних видань [15].

Така структура забезпечує комплексне бібліотечно-інформаційне обслуговування користувачів, ефективне управління документними ресурсами та розвиток сучасного електронного інформаційного середовища бібліотеки.

Важливе місце в роботі установи приділяється методичній роботі. Методична діяльність бібліотеки реалізується відповідно до низки стратегічних пріоритетів, серед яких особливе місце займають удосконалення форм і методів бібліотечно-інформаційного обслуговування, аналіз та узагальнення результатів роботи структурних підрозділів, оптимізація технологічних процесів, вивчення й упровадження передового професійного досвіду та сучасних інформаційних технологій.

Важливими напрямками також є розроблення організаційно-технологічної та нормативно-інструктивної документації, що регламентує діяльність бібліотеки, а також організація заходів, спрямованих на професійний розвиток і підвищення кваліфікації працівників.

Координацію методичної роботи здійснює науково-методична рада, яка виступає колегіальним дорадчим органом з питань організації та вдосконалення діяльності бібліотеки. Її діяльність спрямована на забезпечення ефективної взаємодії структурних підрозділів, удосконалення бібліотечно-бібліографічних процесів, впровадження сучасних технологій, розвиток науково-дослідної роботи та підвищення професійної компетентності бібліотечних фахівців. До складу ради входять керівники структурних підрозділів і провідні спеціалісти бібліотеки.

На засіданнях науково-методичної ради розглядаються питання стратегічного та оперативного планування діяльності, аналізуються результати перевірок роботи підрозділів, оцінюється виконання основних статистичних показників, визначаються шляхи вдосконалення окремих напрямів діяльності та затверджуються нормативні й методичні документи.

Одним із ключових завдань методичної роботи є професійне консультування та забезпечення безперервного фахового розвитку бібліотечних працівників. Така діяльність спрямована на розширення й поглиблення професійних знань відповідно до посадових обов'язків, опанування нових компетентностей та адаптацію до змін у бібліотечній практиці. З метою інформаційної підтримки фахівців у бібліотеці започатковано видання серії «Бібліокур'єр» та бібліографічного бюлетеня «Сторінками фахових видань», які сприяють ознайомленню працівників тенденціями розвитку бібліотечної справи [15].

Методична діяльність та система підвищення кваліфікації персоналу ґрунтуються на принципах інноваційності та безперервного професійного вдосконалення. Їх реалізація передбачає постійний пошук і впровадження нових підходів, технологій та форм роботи, що відповідають сучасним викликам інформаційного суспільства й перспективам розвитку освітніх та бібліотечних технологій.

Загальна площа приміщень бібліотеки становить 3 057 м², з яких 2 025 м² відведено для розміщення та зберігання бібліотечних фондів, а 837,1 м² використовується для обслуговування користувачів. Для забезпечення якісного бібліотечно-інформаційного обслуговування функціонують два абонементи – наукової та навчальної літератури і художньої літератури, а також три читальні зали: читальний зал технічних і гуманітарних наук, читальний зал наукових та періодичних видань і електронний читальний зал.

Матеріально-технічна база бібліотеки налічує 42 комп'ютери, з яких 30 автоматизованих робочих місць призначені для працівників бібліотеки, а 10 – для користувачів. Крім того, для забезпечення належного функціонування бібліотечних процесів використовується 14 одиниць копіювально-розмножувальної технік

2.2. Аналіз інформаційно-аналітичної діяльності Науково-технічної бібліотеки ІФНТУНГ

Інформаційно-аналітична діяльність бібліотеки – це цілеспрямована професійна діяльність, спрямована на пошук, відбір, накопичення, систематизацію, аналіз, узагальнення та інтерпретацію інформації з різноманітних документних і електронних джерел з метою створення нових інформаційно-аналітичних продуктів та задоволення інформаційних потреб користувачів.

У сучасних умовах інформаційно-аналітична діяльність виходить за межі традиційного бібліотечного обслуговування та передбачає не лише надання доступу до інформаційних ресурсів, а й їх аналітичне опрацювання. Результатом такої діяльності є підготовка бібліографічних покажчиків, аналітичних довідок, тематичних оглядів, дайджестів, інформаційних бюлетенів, електронних баз даних, рекомендаційних списків літератури та інших інформаційних продуктів.

Основними складовими інформаційно-аналітичної діяльності бібліотеки є:

- моніторинг інформаційних ресурсів;
- пошук та відбір релевантної інформації;
- аналітико-синтетична обробка документів;
- підготовка інформаційно-аналітичних матеріалів;
- створення та підтримка електронних ресурсів і баз даних;
- інформаційне забезпечення освітньої, наукової та управлінської діяльності;
- організація доступу до наукової інформації та цифрових ресурсів.

У закладах вищої освіти інформаційно-аналітична діяльність бібліотеки спрямована насамперед на підтримку освітнього процесу, наукових досліджень та управлінських рішень шляхом надання користувачам актуальної, достовірної та систематизованої інформації.

В умовах непростих викликів сьогодення науково-технічна бібліотека зосередила свою діяльність на подальшому розвитку якісних інформаційних

ресурсів, удосконаленні форм обслуговування користувачів та забезпеченні їхнього доступу до актуальної інформації для задоволення наукових, освітніх і соціокультурних потреб університетської спільноти. Важливим завданням залишається створення рівних можливостей для отримання інформації всіма категоріями користувачів.

Повномасштабна війна суттєво вплинула на діяльність бібліотеки, змусивши адаптуватися до нових умов, переглянути пріоритети та шукати ефективні шляхи реагування на сучасні виклики. У зв'язку з цим особлива увага приділяється розвитку електронних інформаційних ресурсів, підтримці та поширенню принципів відкритого доступу до наукових знань, формуванню відкритих цифрових архівів наукової інформації, а також зміцненню позицій університету у вебметричних рейтингах.

Сьогодні науково-технічна бібліотека ІФНТУНГ є важливою складовою науково-освітнього простору університету, активно сприяючи розвитку наукових досліджень, впровадженню сучасних технологій та підвищенню якості освітньої діяльності.

Головною метою діяльності сучасної бібліотеки закладу вищої освіти є надання студентам, аспірантам, науково-педагогічним працівникам повного, якісного та своєчасного бібліотечного, інформаційного й довідково-бібліографічного обслуговування відповідно до їхніх інформаційних потреб шляхом забезпечення широкого доступу до бібліотечних фондів та електронних інформаційних ресурсів.

Нормативна база інформаційно-аналітичної діяльності бібліотеки суттєво оновилася, перш за все варто виділити такі документи як: Положення про порядку формування фондів науково-технічної бібліотеки, Положення про електронний каталог, Положення про електронну бібліотеку, Положення про бібліотечно-інформаційне обслуговування, Інструкція з пошуку документів в електронному

каталогу з можливістю їх замовлення через сайт науково-технічної бібліотеки, тощо.

Відділ бібліографії та бібліотечного обслуговування користувачів належить до ключових структурних підрозділів бібліотеки. Його діяльність спрямована на організацію ефективного бібліотечного обслуговування користувачів, а також на виконання визначених планових завдань і досягнення основних показників роботи [15].

Упродовж 2025 року було здійснено комплексне оновлення електронної та паперової картотек користувачів усіх категорій. Крім того, внесено необхідні зміни щодо контингенту студентів до паперових облікових документів та електронної бази даних.

Одним із важливих напрямів діяльності відділу є популяризація бібліотечних ресурсів шляхом організації книжкових виставок. Такі виставки сприяють розкриттю змісту бібліотечного фонду, ознайомленню користувачів із його найціннішими виданнями та колекціями, а також формують позитивний імідж книгозбірні.

Протягом звітного періоду відділом було підготовлено та представлено 35 тематичних книжкових виставок, присвячених пам'ятним датам, ювілеям, актуальним питанням розвитку університетської освіти й науки. Інформація про зазначені виставки висвітлювалася на офіційних вебресурсах бібліотеки та університету [15].

Одним із ключових завдань бібліотеки є повне, своєчасне та якісне задоволення інформаційних потреб користувачів. Активне впровадження сучасних цифрових технологій, орієнтованих на перенесення комунікації з користувачами у віртуальний інформаційний простір, сприяє трансформації форм і методів інформаційно-бібліографічної діяльності. Це, своєю чергою, зумовлює

використання нових інформаційних ресурсів, упровадження інноваційних сервісів та сучасних бібліотечних технологій. (Додатки А, Б, та В)

Оснoву довідково-бібліографічного апарату становлять традиційні та електронні довідкові видання, бібліотечні каталоги й картотеки, які використовуються для пошуку та надання необхідної інформації користувачам. Від ефективності функціонування цього комплексу залежить оперативність, повнота та точність виконання інформаційних запитів.

Користувачам бібліотеки надається широкий спектр інформаційно-бібліографічних послуг, зокрема:

- виконання інформаційних довідок;
- підготовка тематичних списків літератури з фондів бібліотеки та ресурсів мережі Інтернет для написання статей, курсових, кваліфікаційних, дисертаційних та інших наукових робіт;
- формування списків літератури для забезпечення акредитаційних процедур за запитами інститутів і кафедр;
- надання індивідуальних консультацій з питань інформаційного супроводу наукових досліджень [15].

Відділ бібліографії та бібліотечного обслуговування користувачів провадить комплексну науково-інформаційну, науково-методичну та довідково-бібліографічну діяльність. До його основних функцій належать інформаційний супровід користувачів, виконання усних і письмових бібліографічних, фактографічних та аналітичних довідок, підготовка відповідей на інформаційні запити, а також надання бібліографічних консультацій із використанням сучасних автоматизованих інформаційних технологій [15].

Ведеться робота з надання тематичних запитів в довідково-бібліографічному обслуговуванні користувачів в режимі “запитання-відповідь”. Заслужують на увагу, зокрема, такі довідки: «Політика європейської інтеграції», «Управління

проектами регіонального розвитку», «Історія розвитку фондового ринку в Україні та світі», «Організація роботи бібліотек в епоху цифрових технологій», «Розкриття та випробування продуктивних пластів», «Інженерія програмного забезпечення» та інші.

Бібліотека підтримує активну співпрацю з референтами-інформаторами кафедр відповідно до вимог «Положення про референта-інформатора в науково-технічній бібліотеці». Для забезпечення їх інформаційних потреб функціонує постійно діюча виставка нових надходжень «Нові книги», на якій за останні 2 роки було представлено 185 видань. У міру комплектування фонду новими документами проводилися Дні інформації, під час яких для ознайомлення користувачів експонувалося 73 нові книги.

Одним із напрямів роботи є систематичне консультування користувачів щодо пошуку інформації в систематичній картотеці статей, використання довідково-бібліографічних видань та інших інформаційних ресурсів бібліотеки. Відповідно до інформаційних потреб читачів працівники бібліотеки надають допомогу у формуванні бібліографічних списків до рефератів, контрольних, курсових та інших навчально-наукових робіт, сприяючи підвищенню якості їх інформаційного забезпечення. З метою забезпечення ефективної підтримки дистанційного навчання відділ бібліографії та бібліотечного обслуговування користувачів надає широкий комплекс електронних сервісів, доступ до яких здійснюється через мережу Інтернет у режимі онлайн [15].

Завдяки використанню цифрових ресурсів користувачі мають можливість:

- отримувати доступ до навчально-методичних матеріалів із різних освітніх компонентів і дисциплін;
- замовляти тематичні бібліографічні списки літератури з фондів бібліотеки та електронних ресурсів мережі Інтернет для підготовки наукових статей, курсових, кваліфікаційних, магістерських, дисертаційних та інших науково-дослідних робіт;

- отримувати списки рекомендованої літератури для проведення акредитаційних процедур за зверненнями інститутів і кафедр;
- користуватися послугою електронної доставки документів;
- одержувати індивідуальні консультації з питань інформаційного супроводу наукових досліджень, роботи з науковими пошуковими системами, базами даних, електронними ресурсами та сучасними науковими сервісами.

Надання зазначених онлайн-послуг сприяє підвищенню доступності інформаційних ресурсів, забезпечує якісний інформаційний супровід освітньої та наукової діяльності й створює необхідні умови для ефективної роботи користувачів у дистанційному форматі. Стрімкий розвиток цифрових технологій сприяв трансформації бібліотек у сучасні інформаційно-освітні центри, які забезпечують користувачам безперешкодний доступ до знань незалежно від часу та місця перебування. Створення й розвиток електронних каталогів, баз даних, цифрових ресурсів, упровадження електронних сервісів, а також забезпечення доступу до наукометричних баз даних стали невід’ємними складовими діяльності сучасної бібліотеки. Діяльність відділу технологій та інформаційних ресурсів була зосереджена на інформаційному супроводі освітньої та науково-дослідної діяльності університету. Особлива увага приділялася роботі з міжнародними науковими та наукометричними ресурсами, а також інформаційному наповненню й підтримці вебресурсів.

Також за останній рік працівниками відділу технологій та інформаційних ресурсів було прийнято, опрацьовано та інтегровано до бази даних бібліотеки 337 нових електронних копій документів, переданих викладачами університету. Усі документи пройшли процедуру реєстрації та були розміщені у відкритому доступі для користувачів. Крім того, за поданнями кафедр до електронної бази бібліотеки було додано ще 101 електронну копію документів [15].

Важливим напрямом діяльності залишалось оцифрування бібліотечних фондів. Упродовж року було відскановано та внесено до бази даних 22 документи загальним обсягом 4429 сторінок, серед яких 9 книг (2050 сторінок), 12 дисертацій (2299 сторінок) та 1 автореферат (80 сторінок). Для підготовки віртуальних виставок і презентацій додатково оцифровано 67 видань обсягом 201 сторінка. Станом на 20 грудня 2025 року загальна кількість створених електронних копій документів становила 3542 назви.

За останній рік вебсайт науково-технічної бібліотеки відвідали 70 011 користувачів, які здійснили 93 734 перегляди сторінок. Для порівняння, за аналогічний період попереднього року кількість відвідувачів становила 284 220 осіб, а загальна кількість переглядів — 320 243.

Вебресурс «Читальня онлайн» відвідали 6 576 користувачів, які переглянули його сторінки 18 501 раз. Для порівняння, за відповідний період минулого року цей показник становив 14 085 користувачів та 32 396 переглядів.

Одним із важливих напрямів діяльності залишалось поповнення електронного наукового архіву університету elar.nung.edu.ua новими науковими матеріалами. За звітний період до архіву було внесено 26 дисертацій, 1 автореферат, 1 монографію, 172 матеріали конференцій та 5 наукових журналів. Станом на 17 грудня 2025 року електронний архів налічував 8 859 документів. Упродовж року ресурсом скористалися 6 348 користувачів, які здійснили 23 096 переглядів.

У звітному році продовжувалася робота з пошуку, уточнення та актуалізації наукових профілів співробітників університету в міжнародних наукометричних базах даних Scopus та Web of Science.

Зокрема, було оновлено:

- таблиці складу редакційних колегій для 596 науковців у Scopus та 594 науковців у Web of Science;

– квартальні наукометричні показники для 1 301 науковця у Scopus та 1 205 науковців у Web of Science;

– інформацію про нові публікації, індексовані в міжнародних базах даних: 211 публікацій у Scopus та 113 публікацій у Web of Science [15].

Формування світоглядних засад студентської молоді, розвиток її особистісного потенціалу, моральних цінностей та громадянської свідомості належать до важливих завдань не лише закладу вищої освіти загалом, а й бібліотеки як його невід’ємного структурного підрозділу. Бібліотека відіграє важливу роль у гуманізації інформаційного простору, сприяє духовному розвитку особистості та утвердженню системи ціннісних орієнтацій серед молоді [15].

Одним із пріоритетних напрямів діяльності бібліотеки є культурно-просвітницька робота. Відповідаючи на виклики сучасності та потреби студентської аудиторії, вона постійно вдосконалює форми і методи роботи, активно впроваджуючи інтерактивні технології та інноваційні соціокультурні практики. Під час організації масових заходів широко використовуються електронні засоби комунікації, що дозволяють подавати інформацію в доступній, динамічній та привабливій формі.

Вагоме місце в культурно-просвітницькій діяльності займають книжкові виставки, тематичні огляди та інформаційні перегляди, значна частина яких представлена в електронному форматі. Виховний та інформаційний вплив на користувачів також здійснюється через офіційний вебсайт бібліотеки, де систематично висвітлюється актуальна інформація, популяризується читання та презентуються віртуальні виставкові проекти.

Серед віртуальних виставок, підготовлених бібліотекою, особливу увагу привернули тематичні експозиції «Символ, що об’єднує» та «Небесна сотня – наша біль і гордість», спрямовані на формування національної свідомості, історичної пам’яті та громадянської відповідальності молоді.

Серед віртуальних виставкових проєктів особливу увагу користувачів привернули тематичні експозиції «Енергетична безпека України – стратегічний пріоритет держави», «Український драматург реалістичної школи мистецтва», «Мужність і звитяга крізь століття» та інші. Звіт

Сучасна бібліотека постійно розвивається, прагнучи залишатися актуальним, корисним і привабливим інформаційним та культурно-освітнім центром. У своїй діяльності вона активно впроваджує новітні форми роботи, розширює комунікаційний простір за межі традиційних читальних залів та використовує сучасні цифрові технології для взаємодії з користувачами. Інформація про проведені культурно-просвітницькі заходи регулярно висвітлюється на офіційному сайті бібліотеки, вебресурсах університету та на сторінці бібліотеки у Facebook [15].

Отже науково-технічна бібліотека ІФНТУНГ забезпечує належний рівень інформаційного, наукового, освітнього та культурно-просвітницького супроводу діяльності університету, оперативно реагуючи на потреби користувачів та запити керівництва закладу. У 2026 році бібліотека й надалі продовжуватиме розвивати свої інформаційні ресурси та сервіси, спрямовуючи зусилля на підвищення якості обслуговування університетської спільноти.

Таким чином, Інформаційно-аналітична діяльність Науково-технічної бібліотеки Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу є одним із ключових напрямів її функціонування в умовах цифрової трансформації освіти, науки та суспільства. Сучасна університетська бібліотека вже давно перестала бути лише місцем зберігання документів і перетворилася на потужний інформаційний центр, який забезпечує ефективний доступ до знань, наукової інформації та аналітичних ресурсів.

Важливість інформаційно-аналітичної діяльності бібліотеки полягає насамперед у забезпеченні інформаційної підтримки освітнього процесу, наукових досліджень та управлінської діяльності університету. Працівники бібліотеки

здійснюють пошук, відбір, систематизацію, аналіз та узагальнення інформації з різноманітних джерел, формуючи якісні інформаційні продукти та послуги для студентів, аспірантів, науково-педагогічних працівників і керівництва закладу.

Вагомою складовою інформаційно-аналітичної діяльності є формування та супровід електронних баз даних, електронного каталогу, інституційного репозитарію, тематичних картотек і бібліографічних ресурсів. Особливе значення має накопичення та популяризація наукового доробку викладачів і науковців університету, що сприяє підвищенню його академічної репутації та видимості в національному й міжнародному науковому просторі.

Одним із важливих напрямів роботи є здійснення наукометричного моніторингу результатів наукової діяльності університету. Бібліотека проводить аналіз публікаційної активності науковців, здійснює супровід профілів авторів у міжнародних наукометричних базах даних Scopus та Web of Science, готує аналітичні звіти щодо наукової продуктивності структурних підрозділів і окремих дослідників. Отримані результати використовуються для оцінювання ефективності наукової діяльності, акредитації освітніх програм, формування рейтингів та прийняття управлінських рішень.

Інформаційно-аналітична діяльність також забезпечує оперативне задоволення інформаційних потреб користувачів шляхом підготовки тематичних добірок літератури, бібліографічних покажчиків, аналітичних оглядів, фактографічних довідок та інформаційних повідомлень. Завдяки цьому користувачі отримують не лише доступ до інформації, а й аналітично опрацьовані дані, необхідні для навчання, досліджень та професійної діяльності.

В умовах розвитку відкритої науки особливого значення набуває діяльність бібліотеки щодо популяризації принципів відкритого доступу, підтримки академічної доброчесності, розвитку цифрових компетентностей та консультування

науковців з питань публікаційної активності, використання наукових інформаційних ресурсів і сучасних інструментів дослідницької діяльності.

Таким чином, інформаційно-аналітична діяльність Науково-технічної бібліотеки Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу є важливим чинником розвитку освітньої, наукової та інноваційної діяльності університету. Вона сприяє підвищенню якості інформаційного забезпечення, ефективності наукових досліджень, зміцненню позицій університету в національному та міжнародному академічному середовищі та формуванню сучасного інформаційного простору закладу вищої освіти.

2.3. Шляхи вдосконалення інформаційно-аналітичної діяльності Науково-технічної бібліотеки ІФНТУНГ

На сучасному етапі розвитку України суспільство переживає масштабні трансформаційні процеси, які охоплюють різні сфери життєдіяльності та суттєво впливають на функціонування бібліотечних установ. У цих умовах бібліотеки набувають дедалі більшого значення як важливі складові інформаційної інфраструктури суспільства, що забезпечують створення, накопичення, збереження та поширення інформаційних ресурсів.

У зв'язку з цим особливої актуальності набуває документаційне забезпечення діяльності бібліотек, яке є невід'ємним елементом ефективного управління. Воно передбачає здійснення комплексного аналізу діяльності установи, визначення проблемних аспектів її функціонування, обґрунтування необхідності організаційних змін та впровадження сучасних управлінських і технологічних рішень. Реалізація таких заходів створює умови для підвищення результативності роботи бібліотеки, досягнення стратегічних цілей та адаптації до нових вимог інформаційного суспільства.

Ефективність діяльності бібліотеки забезпечується поєднанням державного та внутрішньоорганізаційного регулювання. З одного боку, її функціонування здійснюється відповідно до чинної нормативно-правової бази, а з іншого – управління документаційними процесами реалізується через внутрішні механізми організації роботи, які враховують специфіку бібліотечної діяльності, наявні ресурси та особливості конкретної установи. Такий підхід забезпечує практичне впровадження державних вимог у повсякденну діяльність бібліотеки через систему локальних процедур і регламентів.

У процесі розвитку бібліотек постійно поєднуються дві взаємопов'язані тенденції: дотримання встановлених загальнодержавних стандартів роботи з документами та впровадження нових підходів до організації документаційних процесів. Необхідність їх гармонійного поєднання зумовлена змінами інформаційного середовища, зростанням вимог до якості управлінської діяльності.

Вплив численних внутрішніх і зовнішніх факторів обумовлює потребу у безперервному вдосконаленні методів і технологій роботи з документами, модернізації управлінських процесів та відмові від застарілих і малоефективних практик. Саме тому одним із перспективних напрямів розвитку документаційного забезпечення управління бібліотекою є впровадження автоматизованих систем, які забезпечують оптимізацію документообігу, підвищення оперативності прийняття рішень, покращення контролю за інформаційними потоками та ефективне використання інформаційних ресурсів.

Важливим напрямом удосконалення документаційного забезпечення є впровадження автоматизованої системи роботи з документами, яка враховуватиме специфіку документування діяльності конкретної бібліотеки, особливості її організаційної структури, кадрового потенціалу, рівень технічного оснащення, фінансові ресурси, сформовані управлінські практики та інші чинники, що визначають її інноваційний розвиток.

На нашу думку, інноваційна діяльність у бібліотечній сфері є важливим чинником розвитку сучасних бібліотек та спрямована на їх комплексну модернізацію. Вона передбачає оновлення змісту діяльності, удосконалення структури, впровадження сучасних технологій і оптимізацію процесів документаційного забезпечення управління. Водночас інноваційні перетворення сприяють формуванню професійних підходів, розвитку управлінської культури та підвищенню готовності персоналу до роботи в умовах цифрового середовища.

Реалізація інноваційних змін створює передумови для впровадження новітніх інформаційних технологій, трансформації традиційних функцій структурних підрозділів бібліотеки та підвищення ефективності їх діяльності. Такі процеси безпосередньо впливають на зміст і якість професійної роботи бібліотечних працівників, зумовлюють необхідність вдосконалення їхніх компетентностей та професійного розвитку. Модернізація бібліотечної діяльності потребує впровадження нових підходів до організації роботи з документами і вдосконалення системи документаційного забезпечення управління.

На сучасному етапі розвитку система бібліотек закладів вищої освіти України переживає суттєві зміни, зумовлені процесами цифровізації суспільства, реалізацією державної політики у сфері інформатизації, а також реформуванням освіти, науки та інших суспільно важливих галузей. Ці трансформації визначають вимоги до діяльності університетських бібліотек, які орієнтуються на забезпечення інформаційного супроводу освітнього і наукового процесів.

Зважаючи на те, що бібліотеки закладів вищої освіти є важливими структурними підрозділами університетів та інших закладів вищої освіти, одним із їхніх пріоритетних завдань є створення сучасного інформаційного середовища, яке забезпечує швидкий, зручний та автоматизований доступ до інформаційних ресурсів відповідно до потреб користувачів. Саме тому традиційні бібліотечні технології поступово модернізуються шляхом впровадження автоматизованих

бібліотечно-інформаційних систем, що відкривають нові можливості для організації електронних ресурсів, формування відкритих баз даних та використання потенціалу інтернет-технологій.

Важливим напрямом розвитку бібліотечної сфери є створення єдиного бібліотечного простору, який сприяє інтеграції та співпраці бібліотек закладів вищої освіти. Такий підхід дозволяє оптимізувати бібліотечні процеси, забезпечити ефективний обмін інформаційними ресурсами та підвищити якість інформаційного обслуговування користувачів.

Основою функціонування єдиного бібліотечного простору є формування інтегрованого електронного фонду, систематизованого відповідно до сучасних принципів організації інформації. Це створює умови для комплексного інформаційного забезпечення освітньої, наукової та дослідницької діяльності шляхом використання можливостей глобальної мережі Інтернет. Водночас єдиний бібліотечний простір виконує не лише інформаційну, а й комунікаційну функцію. Він створює сприятливе середовище для навчальної, наукової, професійної та соціальної взаємодії користувачів. Завдяки використанню сучасних цифрових платформ забезпечується підтримка різноманітних форматів інформаційних ресурсів, зокрема текстових, аудіо- та відеоматеріалів і реалізуються інтерактивні механізми комунікації, що сприяють активному обміну знаннями та розвитку академічної спільноти.

Сучасні тенденції розвитку інформаційного суспільства, цифровізація освітнього та наукового середовища, впровадження принципів відкритої науки й активне використання цифрових технологій суттєво трансформують роль університетських бібліотек. Сьогодні бібліотека вже не обмежується функціями накопичення, зберігання та надання інформаційних ресурсів, а дедалі більше виступає інформаційно-аналітичним центром закладу вищої освіти.

У зв'язку з цим особливої актуальності набуває питання вдосконалення інформаційно-аналітичної діяльності Науково-технічної бібліотеки Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу.

1. Подальший розвиток цифрової інфраструктури бібліотеки

Одним із пріоритетних напрямів удосконалення інформаційно-аналітичної діяльності є модернізація цифрової інфраструктури бібліотеки. Необхідним є подальше вдосконалення електронного каталогу, інтеграція його з міжнародними інформаційними системами та забезпечення користувачам єдиного пошукового середовища для роботи з різними типами ресурсів. Особливу увагу доцільно приділити розширенню інституційного репозитарію університету шляхом активного наповнення його науковими статтями, монографіями, матеріалами конференцій, дисертаціями, авторефератами та навчально-методичними виданнями. Важливим завданням є забезпечення відкритості наукових результатів університету та їх інтеграції до міжнародного наукового простору. Перспективним напрямом може стати створення спеціалізованих електронних колекцій за профілями університету: нафтогазова інженерія, енергетика, екологічна безпека, цифрові технології, геологія, економіка енергетики та публічне управління.

2. Формування системи наукової аналітики університету

Науково-технічна бібліотека може стати основним центром наукометричного супроводу університету. Для цього доцільно створити постійно діючу систему моніторингу публікаційної активності науково-педагогічних працівників.

Основними напрямками роботи можуть бути:

- аналіз публікаційної активності науковців у базах даних Scopus та Web of Science;
- моніторинг показників цитованості та індексу Гірша;
- оцінювання ефективності діяльності кафедр і наукових шкіл;
- аналіз міжнародної наукової співпраці;

- підготовка рейтингів структурних підрозділів університету;
- формування аналітичних звітів для керівництва університету.

Запровадження таких інструментів дозволить приймати більш обґрунтовані управлінські рішення щодо розвитку наукової діяльності університету.

3. Створення аналітичного центру при бібліотеці

Перспективним напрямом розвитку є створення в структурі бібліотеки окремого інформаційно-аналітичного сектору або центру.

Основними функціями такого підрозділу можуть бути:

- підготовка аналітичних довідок для керівництва університету;
- моніторинг тенденцій розвитку вищої освіти та науки;
- аналіз міжнародних рейтингів університетів;
- інформаційний супровід акредитації освітніх програм;
- підготовка тематичних аналітичних оглядів;
- вивчення інформаційних потреб користувачів.

4. Використання технологій штучного інтелекту

Суттєві перспективи відкриває впровадження технологій штучного інтелекту в інформаційно-аналітичну діяльність бібліотеки.

Такі технології можуть використовуватися для:

- автоматичного аналізу наукових публікацій;
- формування тематичних добірок літератури;
- створення аналітичних оглядів;
- інтелектуального пошуку інформації;
- автоматичного визначення тематичних напрямів досліджень;
- прогнозування перспективних наукових трендів.

Застосування інструментів штучного інтелекту дозволить значно підвищити оперативність та якість аналітичної роботи.

5. Розвиток інформаційного моніторингу

Важливою складовою діяльності сучасної бібліотеки має стати постійний моніторинг зовнішнього інформаційного середовища.

Доцільно організувати регулярне відстеження:

- змін у законодавстві у сфері освіти і науки;
- міжнародних освітніх і наукових програм;
- грантових можливостей;
- тенденцій розвитку нафтогазової галузі;
- інновацій у сфері енергетики;
- цифрових технологій та кібербезпеки;
- світових наукових трендів.

За результатами моніторингу бібліотека може готувати інформаційні бюлетені, дайджести, аналітичні огляди та інформаційні листи для керівництва університету й науковців.

6. Розширення сервісів підтримки наукових досліджень

Одним із ключових напрямів розвитку бібліотеки має стати створення комплексної системи підтримки дослідників.

До таких послуг можуть належати:

- консультування з питань академічної доброчесності;
- перевірка публікаційної активності;
- допомога у створенні профілів ORCID, Scopus Author ID, ResearcherID;
- підбір журналів для публікації результатів досліджень;
- допомога у підготовці грантових заявок;
- навчання роботі з науковими базами даних;
- визначення показників наукового впливу дослідників.

7. Створення інтегрованого інформаційного середовища університету

Перспективним напрямом є інтеграція бібліотечних ресурсів з електронним освітнім середовищем університету.

Це передбачає:

- об'єднання електронного каталогу, репозитарію та освітніх платформ;
- інтеграцію бібліотеки з системами дистанційного навчання;
- створення єдиного інформаційного кабінету користувача;
- забезпечення віддаленого доступу до всіх інформаційних ресурсів.

Такий підхід дозволить суттєво підвищити ефективність використання інформаційних ресурсів університету.

8. Підвищення професійної компетентності бібліотечних працівників

Ефективність інформаційно-аналітичної діяльності значною мірою залежить від рівня підготовки персоналу. У зв'язку з цим необхідно забезпечити систематичне підвищення кваліфікації працівників за такими напрямками:

- наукометрія та бібліометрія;
- аналітика даних;
- цифрові технології;
- штучний інтелект;
- академічна доброчесність;
- інформаційний менеджмент;
- міжнародні наукові комунікації.

Важливим напрямом є розширення співпраці з університетськими бібліотеками України та зарубіжних країн, участь у міжнародних бібліотечних проєктах, професійних асоціаціях і консорціумах. Це сприятиме обміну досвідом, впровадженню передових практик інформаційно-аналітичної діяльності та інтеграції бібліотеки у світовий інформаційний простір.

Таким чином, удосконалення інформаційно-аналітичної діяльності Науково-технічної бібліотеки ІФНТУНГ повинно здійснюватися шляхом комплексної цифрової модернізації, розвитку наукометричної та аналітичної діяльності, впровадження технологій штучного інтелекту, створення сучасної системи

підтримки наукових досліджень та розширення міжнародної співпраці. Реалізація запропонованих заходів сприятиме трансформації бібліотеки з традиційного інформаційного підрозділу в потужний інформаційно-аналітичний центр університету, здатний ефективно забезпечувати потреби освітньої, наукової та управлінської діяльності в умовах цифрового суспільства.

ВИСНОВКИ

У результаті дослідження з'ясовано, що інформаційно-аналітична діяльність є одним із пріоритетних напрямів роботи сучасних бібліотек та важливою складовою інформаційного забезпечення освітньої і наукової діяльності. Встановлено, що в умовах цифрової трансформації бібліотеки переходять від традиційних функцій зберігання документів до виконання ролі інформаційно-аналітичних центрів, які здійснюють пошук, відбір, аналіз, систематизацію та поширення інформації.

На основі аналізу діяльності Науково-технічної бібліотеки Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу визначено основні напрями її інформаційно-аналітичної роботи, зокрема забезпечення доступу до електронних ресурсів, інформаційну підтримку освітнього процесу та наукових досліджень, підготовку інформаційно-аналітичних матеріалів і розвиток цифрових сервісів для користувачів.

Дослідження засвідчило, що підвищення ефективності інформаційно-аналітичної діяльності бібліотеки потребує подальшого впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, розширення електронних ресурсів, розвитку аналітичних сервісів та використання інструментів штучного інтелекту. Реалізація зазначених заходів сприятиме підвищенню якості інформаційного забезпечення користувачів і зміцненню ролі бібліотеки як важливого елемента науково-освітнього середовища університету.

На підставі результатів проведеного дослідження, вивчення та опрацювання літературних джерел сформульовано такі висновки:

1. Розвиток інформаційно-аналітичної діяльності безпосередньо пов'язаний із процесами відбору, систематизації та інтерпретації інформації відповідно до

практичних потреб суспільства. Її ефективність визначається здатністю трансформувати інформаційні ресурси у корисні знання, які можуть бути використані для вирішення актуальних проблем та прогнозування майбутніх змін. Водночас важливим чинником розвитку аналітичної діяльності виступає її творчий і дослідницький характер, що забезпечує впровадження нових підходів до аналізу інформації та розширення сфер їх практичного застосування.

У зв'язку з цим особливого значення набуває розвиток галузевої інформаційної аналітики, у межах якої формуються спеціалізовані методики, інструменти та технології дослідження, адаптовані до потреб конкретних сфер діяльності. Результати такої аналітичної роботи мають вагоме прикладне значення та сприяють підвищенню ефективності функціонування суспільних інститутів, організацій і систем управління.

2. Встановлено, що в умовах розвитку інформаційного суспільства та цифровізації бібліотеки дедалі більше виконують функції інформаційно-аналітичних центрів, забезпечуючи користувачів не лише доступом до інформаційних ресурсів, а й аналітично опрацьованою інформацією. Основними напрямками реалізації інформаційно-аналітичної діяльності є підготовка інформаційно-аналітичних продуктів, інформаційний супровід наукової та освітньої діяльності, створення електронних ресурсів, а також впровадження сучасних цифрових технологій. Це сприяє підвищенню ефективності бібліотечного обслуговування та зміцненню ролі бібліотеки в сучасному інформаційному просторі.

3. Бібліотека відіграє важливу роль у формуванні інформаційно-освітнього середовища закладу освіти, забезпечуючи доступ до якісних інформаційних ресурсів, підтримку освітнього процесу та наукової діяльності. Завдяки впровадженню сучасних інформаційних технологій, електронних ресурсів і цифрових сервісів бібліотека сприяє розвитку інформаційної культури, академічної

доброчесності та навичок самостійного пошуку й опрацювання інформації. У сучасних умовах бібліотека виступає не лише інформаційним центром, а й важливим елементом освітнього середовища, що забезпечує ефективну взаємодію між учасниками освітнього процесу та сприяє підвищенню якості освіти.

4. Охарактеризовано діяльність Науково-технічної бібліотеки Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу як важливого інформаційно-освітнього та наукового центру університету. Встановлено, що бібліотека активно впроваджує сучасні інформаційні технології, забезпечує доступ до електронних ресурсів і баз даних, здійснює інформаційно-аналітичний супровід освітньої та науково-дослідної діяльності, що сприяє підвищенню якості інформаційного забезпечення користувачів.

5. Проведений аналіз інформаційно-аналітичної діяльності Науково-технічної бібліотеки ІФНТУНГ засвідчив, що бібліотека є важливим елементом інформаційно-освітнього середовища університету та виконує значну роль у забезпеченні інформаційних потреб студентів, викладачів і науковців. Встановлено, що основними напрямками її інформаційно-аналітичної діяльності є формування та надання доступу до електронних інформаційних ресурсів, підготовка бібліографічних і тематичних матеріалів, інформаційний супровід наукових досліджень, підтримка академічної доброчесності та популяризація наукових здобутків університету. З'ясовано, що впровадження сучасних цифрових технологій, електронного каталогу, інституційного репозитарію та віддалених сервісів сприяє підвищенню ефективності інформаційно-аналітичного обслуговування користувачів. Водночас визначено перспективність подальшого розвитку аналітичних сервісів, розширення цифрових ресурсів і використання інноваційних технологій для вдосконалення інформаційного забезпечення освітньої та наукової діяльності університету.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Арістова, І. В. (2000). Державна інформаційна політика: організаційно-правові аспекти: монографія. URL: <http://radnuk.info/pidrychnuku/inform/439-aristova.html>. (дата зверення : 12.04.2026)
2. Барабаш В., Глебова Л., Коломієць О. Інноваційні трансформації бібліотек закладів вищої освіти. Соціум. Документ. Комунікація. 2023. Вип. 19. С. 10–36. DOI: <https://doi.org/10.31470/2518-7600-2023-19-10-36>.
3. Беззуб, І. (2012). Бібліотека вищого навчального закладу у формуванні інформаційної культури студента. Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, 33, 94-105. <http://irbis-nbuv.gov.ua/everlib/item/er-0000001638>
4. Бруй О., Кулик Є., Сербін О. Процес якісної інформаційної підтримки освіти та досліджень у бібліотеці університету: рекомендації для впровадження моделі. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/a408acb6-89d4-473a-9e66-725fd737b64f/content> (дата звернення: 05.04.2026).
5. Винокурова С. Г. Інформаційно-аналітична діяльність сучасної університетської бібліотеки. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/grail-of-science/article/view/10759> (дата звернення: 13.04.2026).
6. Горбань Ю. І., Куліш Ю. О. Інноваційна модель науково-інформаційного забезпечення користувачів університетської бібліотеки // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2026. № 1. С. 23-30. URL: <https://journals.uran.ua/bdi/article/view/356329> (дата звернення: 13.04.2026).
7. Гранчак Т. Ю. Бібліотека і політична комунікація : монографія. Київ : Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, 2012. 481 с.

8. Гуралюк А. Роль бібліотеки як складника інформаційно-освітнього простору закладу освіти // Науково-педагогічні студії. 2024. Вип. 8. С. 217-231. DOI: 10.32405/2663-5739-2024-8-217-231.

9. Гуралюк, А. Г. & Терентьева, Н. О. Проектування відкритого інформаційного освітнього середовища закладів вищої освіти з урахуванням ресурсної ієрархії. Modern educational strategies under the influence of the development of the information society and European integration: Scientific monograph. (с. 118-131). Riga, Latvia: “Baltija Publishing”.

10. Демкова М., Фігель М. Інформація як основа інформаційного суспільства: поняття та правове регулювання. Інформаційне суспільство. Шлях України. Бібліотека інформаційного суспільства. Київ : Відродження та ПРООН, 2004. С. 150-163.

11. Добровольська В. В., Чередник Л. А. Інноваційна діяльність бібліотек в умовах цифрового суспільства. Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2023. № 1. С. 5-11. DOI: <https://doi.org/10.32461/2409-9805.1.2023.276758>.

12. Дригайло, С. В. (2010). Бібліотечно-інформаційні продукти і послуги для користувачів наукових бібліотек. Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія, 4, 79-86.

13. Занадрук П. Правова аналітика – професія майбутнього. Scientific Notes of Lviv University of Business and Law. 2020. Вип. 27. С. 129-136.

14. Захарова І. В., Філіпова Л. Я. Основи інформаційно-аналітичної діяльності : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 336 с.

15. Звіт про роботу НТБ ІФНТУНГ за 2025 рік // Науково-технічна бібліотека Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу : офіційний сайт. 2026. URL: <https://www.library.nung.edu.ua/zviit-pro-robotu-ntb-iiifntung-za-2025-riik.html> (дата звернення: 13.05.2026)

16. Ільганаєва В. О. Аналітика в структурі бібліотечної діяльності. Вісник Харківської державної академії культури. 2007. Вип. 23. С. 109-117.
17. Кобелєв О. Інформаційна аналітика в структурі бібліотечної діяльності в Україні : монографія. Харків : Харківська державна академія культури, 2012. 244 с.
18. Кобелєв, О. М. Ресурси інформаційно-аналітичної діяльності бібліотек. URL: http://www.irbisnbul.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbul/cgiirbis_64.exe?C21CO M=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/hak_2012_36_12.pdf. (дата звернення: 13.05.2026)
19. Костирко Т. М., Бондар І. В. Профіль науковця в системах ідентифікації як показник публікаційної активності вченого: роль бібліотеки університету. Бібліотечний меркурій. 2023. Вип. 2(30). С. 113–124. DOI: [https://doi.org/10.18524/2707-3335.2023.2\(30\).291812](https://doi.org/10.18524/2707-3335.2023.2(30).291812).
20. Кремень, В. Г.. Категорії «простір» і «середовище»: особливості модельного подання та освітнього застосування. Теорія і практика управління соціальними системами, 2, 3-16. http://nbul.gov.ua/UJRN/Tipuss_2013_2_3
21. Кузьменко, О. І., & Загуменна, В. В. Трансформація та розширення функцій бібліотек у сучасному цифровому просторі. Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія, 3, 38-44. <https://doi.org/10.32461/2409-9805.3.2021.244715>
22. Легомінова С. В. Інформаційне суспільство як платформа забезпечення конкурентоспроможності підприємств. Економіка і суспільство. 2017. № 8. С. 286-290.
23. Лобузін К. В., Гарагуля С. С., Коновал Л. В., Лобузін І. В. Бібліотека цифрового суспільства в забезпеченні системної підтримки наукових досліджень. Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2020. № 4. С. 5-12.

24. Максименко Ю. Є. Інформаційне суспільство в Україні: стан та перспективи становлення. Підприємництво, господарство і право. 2014. № 12. С. 40-42.
25. Мандзюк О. А. Інформаційно-аналітичні служби, центри аналітичних досліджень як суб'єкти аналітичної діяльності. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Право. 2018. Вип. 48. С. 164-170.
26. Назаровець М. А. Використання цифрових інструментів підтримки наукової комунікації: структурна модель організації послуг у бібліотеках ЗВО. URL: <https://library.nung.edu.ua/> (дата звернення: 13.06.2026)
27. Нудищук Г. М. Публічні бібліотеки як «інститути довіри» в контексті російсько-української інформаційної війни. URL: <https://journals.uran.ua/bdi/article/view/351580> (дата звернення: 13.05.2026). DOI: 10.32461/2409-9805.4.2025.351580.
28. Олефір І. В. Генезис інформаційного суспільства. Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право. 2018. № 1 (37). С. 23-27.
29. Палій С. В. Інформаційно-аналітична діяльність у контексті розвитку інформаційного суспільства // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2022. № 3. С. 76–81. DOI: 10.32461/2409-9805.3.2022.266999.
30. Пальчук В. Бібліотеки в інформаційно-аналітичному забезпеченні органів державної влади : монографія. Київ : Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, 2014. 184 с.
31. Постельжук О. Інформаційно-аналітична діяльність бібліотеки: окреслення поняття та напрямів. Вісник Львівського університету. Серія історична. 2023. Спецвипуск. С. 431-445. DOI: 10.30970/his.2023.55.13450.
32. Про бібліотеки і бібліотечну справу : Закон України від 27 січ. 1995 р. № 32/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1995. № 7. Ст. 45.

33. Пугач Л. Ю. Діяльність публічних бібліотек в умовах трансформацій, викликаних повномасштабною російською військовою агресією. Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2023. № 3. С. 28-33. DOI: <https://doi.org/10.32461/2409-9805.3.2023.290979>.

34. Сердюк С., Герасимова С. Бібліотеки України під час війни: адаптація до нових реалій та визначення пріоритетів. Бібліотечний форум: історія, теорія і практика. 2022. № 3 (29). С. 9-14.

35. Силкова Г. О. Інформаційно-аналітична діяльність як напрям інформаційної діяльності // Вісник Книжкової палати. 1999. № 3. С. 15-16.

36. Слободянюк А. О. Роль бібліотек у формуванні медіаграмотності населення. Інформаційні технології і системи в документознавчій сфері : зб. матеріалів ІХ Всеукр. наук. студент. конф., м. Вінниця, 12 квіт. 2024 р. Вінниця, 2024. С. 114–117.

37. Сорока, Р. С. (2017, 26-27 жовтня). Суть інформаційно-аналітичної діяльності та її роль у формуванні ефективної системи економічної безпеки суб'єктів підприємництва. Стратегічна аналітика та антикорупційний аудит в системі забезпечення фінансово-економічної безпеки держави, регіону, суб'єктів господарювання: матеріали VI міжнародної науково-практичної конференції, Харків (с. 221-224). Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова.

38. Таланчук, О. Б. Роль електронних бібліотек у формуванні інформаційно-освітнього простору університету. URL: http://lib.khnu.km.ua/about_library/naukova_robota/2010/tal_rol.htm (дата звернення: 10.05.2026).

39. Топузов, М.. Інформаційно-освітнє середовище навчальних закладів. URL: <https://core.ac.uk/reader/159118760>. (дата звернення: 10.05.2026).

40. Філіпова Л. Я., Захарова І. В. Аналітична складова інформаційної діяльності: уточнення сутності, ознак, процесів // Вісник Харківської державної академії культури. 2009. Вип. 28. С. 44-52.

41. Шемаєва Г., Прилуцька А. Нові бібліотечні ролі в системі наукових комунікацій у контексті відкритої науки. Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2023. Вип. 68. С. 301-315.

42. Ярошенко Т., Сербін О., Ярошенко О. Відкрита наука: роль університетів та бібліотек у сучасних змінах наукової комунікації. Цифрова платформа: інформаційні технології в соціокультурній сфері. 2022. Т. 5, № 2. С. 277–292. DOI: <https://doi.org/10.31866/2617-796X.5.2.2022.270132>.

43. Bachynska N., Horban Yu., Novalska T., Kasian V., Gaisynuik N. University Library Information Resources as a Basis for Enhancing Educational and Professional Programmes in Information, Library and Archival Studies. Acta Informatica Pragensia. 2024. Vol. 13, No. 1. Pp. 62-84. DOI: <https://doi.org/10.18267/j.aip.229>.

44. Berezivska, L., Guraliuk, A., Ponomarenko, L., Rostoka, M. & Tarnavska, S. (2023). Information and library support for education in the context of its digitalization AIP Conf. Proc. 2889, 090003. <https://doi.org/10.1063/5.0172779>

45. Capurro R., Hjørland B. The concept of information. Annual review of information science and texnoligy. 2003. Vol. 37. Iss. 1. Pp. 343-411.

46. Cornelius I. Meaning and metod in information studies. Norwood, NJ, Ablex, 1996.

47. Horban Y., Dolbenko T., Kobyzhcha N., Kasian V. Digital Transformation of Ukrainian Libraries: Current State and Prospects. African Journal Of Applied Research. 2024. № 10(1). P. 117-129. DOI: <https://doi.org/10.26437/ajar.v10i1.672>.

48. Mackenzie C. IFLA: World Library and Information Congress- Day 1 Highlights! The Librarian Times Pty Ltd. 2021. August 21. URL:

<https://www.thelibrariantimes.com/2021-august/ifla-world-library-and-information-congress-day-1-highlights/> (дата звернення: 06.10.2025).

49. Maack M. N. Books, Libraries, Reading, and Publishing in the Cold War. 2001. Vol. 36 (1). P. 58–86.

50. Striker G. From Aristotle to Cicero: Essays in Ancient Philosophy. Oxford Scholarship Online, 2022. DOI:10.1093/oso/9780198868385.003.0007.

51. UNESCO funds 14 new projects to support creativity in Ukraine. URL: <https://www.unesco.org/en/articles/unesco-funds-14-new-projects-support-creativity-ukraine> (дата звернення: 21.04.2026).

Електронна довідка науково-технічної бібліотеки ІФНТУНГ

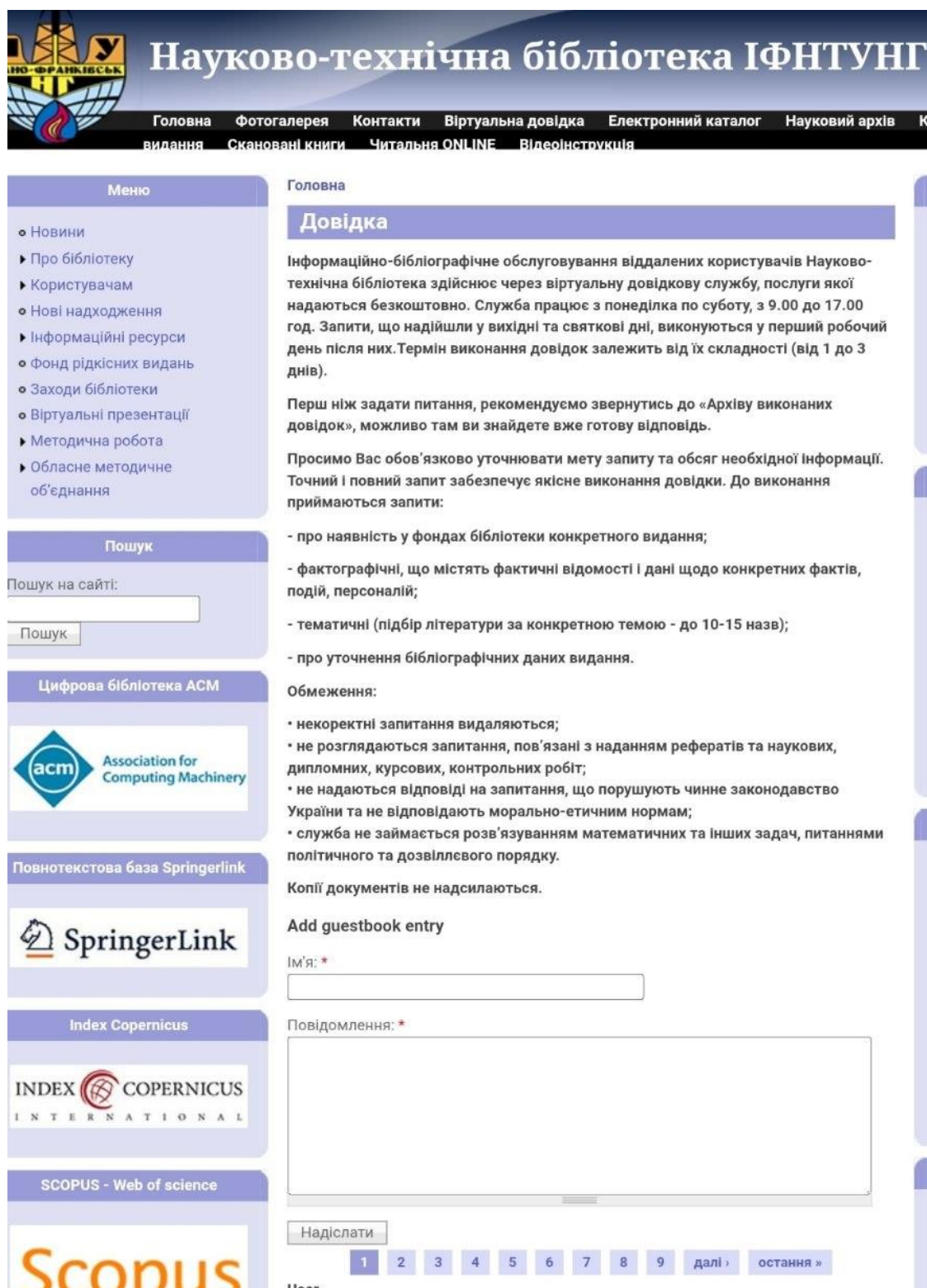

Рисунок А.1 – Зображення сторінки на сайті бібліотеки

Електронна читальня науково-технічної бібліотеки ІФНТУНГ

Читальня ONLINE Науково-технічної бібліотеки ІФНТУНГ

ГОЛОВНА | ПРО БІБЛІОТЕКУ | ДЛЯ КОРИСТУВАЧІВ | КОНТАКТИ | АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК

Розділи

- Гуманітарні науки
- Довідкові видання
- Прикладні науки: Техніка
- Природничі науки
- Суспільні науки

Відевідувачі

Visitors

312,878	1,142
30,832	149
12,074	746
6,501	542
5,498	320
2,963	320
2,068	297
1,370	236

Pageviews: 1,279,528

переклад

Вибрати мову

Технологія Google Перекладач

Основи робототехніки

Заміховський, Л. М. Основи робототехніки : лаб. практикум / Л. М. Заміховський, А. О. Ольховський, А. Б. Романюк. - Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2019. - 46 с. Лабораторний практикум містить методичні вказівки для проведення лабораторних занять з дисципліни "Основи робототехніки". Розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни. Призначений для підготовки бакалаврів за спеціальністю 151 - "Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології" за освітньою програмою "Комп'ютеризовані системи управління та автоматика" та за спеціальністю 126 - "Інформаційні системи та технології".

Читати далі

Проектування систем діагностування

Проектування систем діагностування : лабораторний практикум / Л. М. Заміховський, С. В. Зікратий, А. Б. Романюк. - Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2019. - 136 с.

Читати далі

Елементи і пристрої автоматики

Елементи і пристрої автоматики : лабораторний практикум / Л. М. Заміховський, А. Б. Романюк, А. О. Ольховський. - Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2019. - 95 с.

Читати далі

Інформатика та програмування геоадач

Штогрин, Л. В. Інформатика та програмування геоадач : конспект лекцій. Ч. II : модуль 2 - Офісні та науково-технічні програми / Л. В. Штогрин. - Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2019. - 98 с. Конспект лекцій розроблений відповідно до робочої програми дисциплін "Інформатика та програмування геоадач". Призначено для студентів, які навчаються за спеціальністю 193 - "Теодезія, та землеустрій". Може бути використаний студентами денної, заочної та дистанційної форм навчання.

Читати далі

Студентський науковий семінар : практикум

Побережна, Л. Я. Студентський науковий семінар : практикум для студентів спец. "Технології захисту навколишнього середовища" / Л. Я. Побережна. - Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2019. - 66 с. У практикумі розглянуто основні методи наукових досліджень, класифікацію наукових видань та вимоги до різних типів наукових публікацій. Розроблено відповідно до робочої програми та навчального плану для студентів спеціальності 183 "Технології захисту навколишнього середовища" ступеня вищої освіти - магістр. Можуть бути використані студентами денної та заочної форм навчання.

Рисунок Б.1 – Зображення сторінки на сайті бібліотеки

Електронний каталог науково-технічної бібліотеки ІФНТУНГ

Електронний каталог науково-технічної бібліотеки ІФНТУНГ

Пошук **Відібрані** Формуляр Науковий архів ІФНТУНГ Сайт бібліотеки Сайт ІФНТУНГ Українська Увійти

Автор: Містить текст

Назва документа: Містить слова

Анотація (слова з анотації):

Мова: Без обмежень

Вид документа: Без обмежень

Рік видання: - 2026

Електронна версія: ☐ Є в наявності

Навч. дисципліна: Без обмежень

Сортування: Автор Назва документа --
 За зростанням За зростанням За зростанням

Кількість документів на сторінці 20

Останнє поновлення: 10.06.2026 Кількість документів: 427157

Пошук теми за класифікаторами

Класифікатори

[АПП \(ББК\)](#)
[АПП \(УДК\)](#)
[ББК](#)
[ВАК](#)
[Видання з грифом МОНУ](#)
[Каталоги НТБ ІФНТУНГ](#)
[Класифікатор нормативних документів \(КНД\)](#)
[Література для підготовчого відділення \(іноземці\)](#)
[Міжнародна патентна класифікація \(МПК\)](#)
[Періодичні видання університету](#)
[Рекомендована література в електронному вигляді для студентів 1-5 курсів](#)
[Рубрики](#)
[Спеціальність](#)
[УДК](#)
[Яцишин Теодозія Михайлівна](#)

Рисунок В.1 – Зображення сторінки на сайті бібліотеки